ШОНЛИ ЮБИЛЕЙНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 128 (2676). | Чоршанба, 1 июль 1964 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН ПИЛЛАЧИЛАРИНИНГ ЗАФАРИ

Ўзбекистон колхоз ва совхозлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг қирқ йиллигини муносиб кутиб олишга ҳозирланиб, бу йил кўкламида об-ҳаво шароитлари қурт боқиш учун ниҳоятда ноқулай келганлигига қарамай, давлатга пилла сотиш планини баҳорда боқилган қуртлар ҳисобига 29 июнда муваффақият билан бажардилар.

16 минг тонна ғоят қимматли ипак хом ашёси сотилди. Бу йил республика пилла ялпи ҳосили ва уни тайёрлаш юзасидан етти йиллика планда олти йил учун кўзда тутулган топшириқни 500 тонна ошириб бажарди.

Баҳорги қурт боқиш ҳисобига давлатга пилла сотиш юзасидан белгиланган топшириқларни ва ўзлари олган мажбуриятларни муддатидан олдин ҳамда анча ортиғи билан бажарган Тошкент, Қашқадарё, Сирдарё, Хоразм, Андижон областлари ва Қорақалпоғистон АССР пиллачилари республиканинг йиллик планини бажаришига катта ҳисса қўшдилар. Чуст, Калинин, Фориш, Шаҳрисабз, Амударё, Янгиариқ, Жиззах, Поп, Охунбобоев, Каттақўрғон ишлаб чиқариш бошқармаларининг хўжаликлари пилла тайёрлаш планларини муддатидан олдин 105—110 процент бажариб, пилладан мўл ҳосил олишда ажойиб ютуқларга эришдилар.

Ҳар қути қурт уруғидан 65—78 килограмм ва бундан ҳам ортиқ юқори сифатли пилла олган Фарғона ишлаб чиқариш бошқармасидаги Карл Маркс номли, Чуст ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Коммунизм», Норпой ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Пахтакор», Қўрғонтепа ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Победа», Шаҳрисабз ишлаб чиқариш бошқармасидаги Энгельс номли колхозларнинг, Чуст ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Кўкимбой» ва Косон ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Косон» совхозларининг пиллачилари қурт боқишни юксак агротехника даражасида ўтказиб, рекорд ҳосил етиштиришга эришдилар.

Андижон областида Арафатхон Ҳасанова, Тошкент областида Жамила Утешева ва Люба Цой, Сирдаё областида Роҳат Жабборова, Қашқадарё областида Норсулой Жўраева, Хоразм областида Ойша Нурметова ва Мунаввар Саидова, Бухоро областида Ҳурмат Тешаева бошлиқ пиллачилик звенолари ҳамда бошқа кўпгина моҳир пиллачилар ҳар қути қурт уруғидан 100—120 килограмм пилла олиб, фидокорона меҳнат намуналарини кўрсатдилар.

Қурт уруғи заводлари ва пиллачилик соҳасидаги наслчилик станциялари колхоз ва совхозларни Ватанимизда яратилган юқори сифатли қурт уруғи билан етарли равишда таъминлаганликлари бу йил кўкламги қурт боқиш ҳисобига пилла тайёрлаш планини муваффақиятли бажарилганлигининг энг асосий омилларидан бири бўлди.

Республика колхоз ва совхозлари ўз имкониятларини ҳисоблаб кўриб, севимли Ватанга пландан ташқари камида 300 тонна пилла сотиш тўғрисида қўшимча мажбурият олдилар. (ЎзТАГ).

ТОШКЕНТИМИЗ ЮКСАК МАДАНИЯТЛИ, ОБОД ВА КЎРКАМ БЎЛСИН!

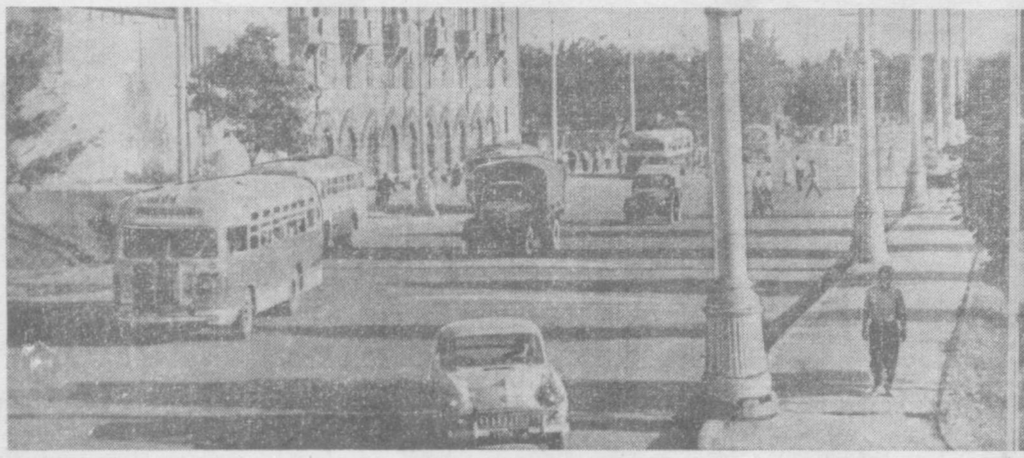

Тошкент шаҳар партия комитети ва шаҳар ижроия комитетининг Ўзбекистон пойтахти коммунистлари, комсомоллари ва барча меҳнаткашларига

М У Р О Ж А А Т И

Қадрли ўртоқлар!

Шу йилнинг 20 октябрида республикамиз меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Коммунистик партиясининг 40 йиллигини нишонлайдилар.

Биз бу шонли юбилейни партия XXII съезди тарихий қарорлари, КПСС Программаси КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумлари қарорларидан руҳланиб, сиёсий ва меҳнат кўтаринкилиги мисли кўрилмаган даражада юксалган бир вазиятда кутиб олмоқдамиз. Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам коммунизм қурилиши ишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Ўзбек халқи Коммунистик партия раҳбарлигида ленинча миллий сиёсатнинг амалга оширилиши туфайли қисқа тарихий давр ичида бир вақтлар чор Россиясининг қолоқ мустамлака чеккасини гуллаб-яшнаётган социалистик республикага айлантирди.

Республикамиз қиёфаси мисли кўрилмаган даражада ўзгариб кетди. **Ҳозирги вақтда Ўзбекистон халқлари фидокорона меҳнатининг мевалари ҳисобланган пахта ва каноп, ипак ва қоракўл тери, йигирув ва пахта териш машиналари, экскаваторлар ва кабель, трансформаторлар ва киноаппаратуралар, нефть ва газ, мис ва қўрғошин мамлакатимизнинг барча бурчакларига, ҳатто чет элларга ҳам тўхтовсиз равишда жўнатиляпти.**

Бир вақтлар ҳатто мих ҳам ташқаридан келтирилган ўлкада ҳозир саноатнинг юздан ортиқ тармоғи мавжуд. Унинг маҳсулотлари жаҳоннинг 58 мамлакатига экспорт қилинаётир.

Бутун республикамиз билан биргаликда Совет Ўзбекистонининг пойтахти — Тошкент шаҳри камол топди, юксалди, гўзаллашди ва гуллаб яшнади. Революцияга қадар Тошкентда, ярим кустарь устахоналарни ҳисобга олмаганда, бирорта ҳам йирик саноат корхонаси, бирорта олий ёки ўрта ҳам махсус ўқув юрти йўқ эди. Аҳолисининг кўпчилиги саводсиз эди.

Эндиликда Тошкент мамлакатимизнинг йирик сиёсий, маъмурий, саноат ва маданий маркази бўлиб қолди. Шаҳар саноати, айниқса унинг етакчи тармоғи — машинасозлик тез суръатлар билан юксалмоқда. **Совет ҳокимияти йилларида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 160 баравар кўпайди. Шаҳарда 400 га яқин корхона бор, бу корхоналар республикамизда тайёрланаётган саноат маҳсулотининг кўпгина қисмини ишлаб чиқараётир.** Бундан ташқари бир қанча бинокорлик ва ихтисослаштирилган ташкилотлар ҳам ишлаб турибди. Ўтган йили ялпи саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш давлат плани 103,2 процент қилиб бажарилди, пландагига қўшимча равишда 31,3 миллион сўмлик турли маҳсулотлар етказиб берилди.

Етти йиллик план йиллари давомида шаҳар хўжалигини ривожлантиришга 700 миллион сўмлик капитал маблағ сарфланди, 1 миллион квадрат метрга яқин, шу жумладан ўтган йили 300 минг квадрат метрга яқин турар жой майдони фойдаланишга топширилди, 51 минг ўқувчини бағрига олган мактаблар, 19,5 минг ўринли боғча ва яслилар бинолари фойдаланишга топширилди.

Тошкент фан ва маданиятнинг йирик марказидир. **Бу ерда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, 70 га яқин илмий-тадқиқот муассасалари, 40 та олий ва ўрта махсус ўқув юрти, 250 дан ортиқ мактаб, 1126 оммавий кутубхона, 90 киноустановка, 6 театр бор. Шаҳарда олий малакали 80 минг мутахассис, шу жумладан 5 мингга яқин илмий ходим, 10 минг ўқитувчи, 20 мингга яқин врач ва ўрта медицина маълумотига эга бўлган мутахассис баракали меҳнат қилмоқда.**

Совет Ўзбекистонининг барча меҳнаткашлари каби тошкентликлар ҳам шуни яхши биладиларки, республика, ва пойтахтнинг иқтисодий, маданий равноқи, халқнинг янгича порлоқ ва қувноқ ҳаёти — социалистик тузум буюк афзалликларининг мевалари, Коммунистик партия ва унинг ўртоқ Н. С. Хрушчев бошлиқ Марказий Комитетининг ленинча йўли — партия XX ва XXII съездлари йўлининг тўғрилигини кўрсатади, ленинча миллий сиёсатнинг донолигини, совет халқларининг бузилмас дўстлиги, қардошлиги қудратини ифода этади.

Ҳақиқатдан ҳам Совет халқларининг ленинча дўстлиги коммунистик қурилишнинг, айниқса сўнгги буюк ўн йилликда эришилган катта олamшумул-тарихий ғалабаларимизнинг метиндай асосидир.

Ўзбек халқининг ёруғликка чиқиши ва илмли бўлишига, гуллаб-яшнашнинг кенг йўлига чиқиб олишига, ҳақиқий инсоний бахтга эга бўлишига ёрдамлашган улуғ Ленинга, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига, улуғ рус халқига бўлган соф муҳаббат ва чуқур миннатдорчилик туйғулари Тошкент меҳнаткашларининг қалбида абадий сўнмайди.

Қадрли ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллигини байрам қилиш фақатгина республикамиз меҳнаткашлари учунгина эмас, шу билан бирга барча совет халқлари учун катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган воқеадир. У катта ички ва халқаро аҳамиятга ҳам эгадир.

Юбилей феодализм ва капитализм бўйинтуруғини улоқтириб ташлаган, жамиятни коммунистик қайта қуриш йўлига мустаҳкам ўтиб олган халқ сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳаларда жуда катта ғалабаларни қўлга киритиш имконига эгалигини бутун жаҳон олдида намойиш қилади.

Юбилейга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш даврида кенг совет жамоатчилиги, қардош иттифоқчи республикалардан келадиган кўп сонли меҳмонларнинг диққат-эътибори Тошкентга қаратилган бўлади. Чунки бу байрамнинг асосий маросимлари Тошкентда ўтказилади.

Ана шуларнинг ҳаммаси шаҳар коммунистлари ва комсомолларига, барча аҳолисига шарафли вазифалар ҳамда шаҳарни юбилейга тайёрлаш бўйича юксак масъулият юклайди.

Бу юбилей йилида республикамизнинг 40 йиллик йўлига якун ясалади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети барча меҳнаткашларни бу тўйни коммунистик қурилишнинг барча соҳаларида янги-янги ютуқлар билан нишонлашга чақирдилар.

Бу чақириқ ҳар бир тошкентликнинг қалбига чуқур сингиб кетди. Етти йилликнинг олтинчи йили учун белгиланган давлат планлари ва зиммага олинган социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилиши ва ортиғи билан адо этилиши ана шу чақириққа энг яхши жавоб бўлади.

Саноат ходимлари, сизларга мурожаат қиламиз!

Сиз юбилей йилида зиммангизга юксак мажбуриятлар олгансиз. **Фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилиш, ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилаш, новаторлар тажрибасини кенг оммалаштириш, ишлаб чиқариш резервларидан максималь фойдаланиш асосида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари — 25 декабргача бажаришга аҳд қилгансиз.**

Қадрли дўстлар, ўз сўзингизнинг устидан чиқинг!

Октябрь революцияси номли, «Ташсельмаш» заводлари, тўқимачилик комбинати, «Главташкентстрой» ташкилотлари ва бошқа корхоналар ишчилари ҳамда хизматчилари ташаббуси билан бошланган юбилей олди социалистик мусобақасига қўшилинг.

Машинасоз ўртоқлар, сизнинг зиммангизда алоҳида масъулият бор. **Сиз бу йил пахта териш машиналари ишлаб чиқаришни 300 та, тракторларни 5000 та, экскаваторларни 60 та, трактор прицепларини 470 ча кўп ишлаб чиқаришга ваъда бергансиз.** Республикамиз колхоз ва совхозлари сиздан ана шу техникани кутмоқда. Чунки бу техника юбилей йилида 3 миллион 600 минг тонна «оқ олтин» териб олиш бўйича она-Ватанга берилган ваъданинг устидан шараф билан чиқишга ёрдам беради. Ўз мажбуриятларингизни тўла ва ошириб бажариш учун барча чораларни кўринг!

Шаҳар енгил ва озиқ-овқат саноати ишчилари, инженер-техник ходимлари!

Сиз бу йил она-Ватанга ўтган йилдагига қараганда 7 миллион метр кўп газлама, 2 миллион дона трикотаж буюмлари, 140 тонна гўшт ва колбаса маҳсулотлари етказиб беришга қарор қилдингиз. Бу меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ошириш бўйича партия томонидан белгиланган вазифаларни бажаришга қўшган муносиб ҳиссангиз бўлади. Олинган мажбуриятларни бажариш, фабрика маркаси шуҳрати учун қатъий курашинг. Фақат аъло сифатли, хушбичим ва чиройли маҳсулотлар етказиб беринг.

Бинокор ўртоқлар, сизларга шундай демоқчимиз!

Тошкентнинг асрлар давомидаги қиёфаси кўз ўнгимизда ўзгариб бораётир, замонавий қурилишлари, планли кўчалари, майдон ва хиёбонлари бўлган энг гўзал шаҳарларнинг бирига айланмоқда. Ана шуларнинг ҳаммасида бинокорнинг шарафли меҳнатини, унинг тиним билмас қалби, олтин қўллари, ўз шаҳрига бўлган муҳаббатини кўриб турибмиз.

Бу йил шаҳар хўжалигини юксалтириш ва уни ободонлаштиришга 185,3 миллион сўм, ўтган йилдагига қараганда 14 процент кўп, ободонлаштиришга эса 3 миллион сўмликдан кўпроқ, ўтган йилдагидан 11 процент ортиқ пул ажратилган.

Бу йил 300 минг квадрат метр уй-жой майдони, 14 минг ўқувчига мўлжалланган мактаблар, 2500 ўринли болалар боғча ва ясилиларини фойдаланишга топшириш, 23 километр узунликдаги магистрал водопровод, 16 километр канализация, 84 километр кўча газопроводларини қуриш керак.

Қадрли ўртоқлар, шаҳар ишлаб чиқариш кучларининг янада ривожланиши, қиёфасининг ўзгариши ва гуллаб-яшнаши, юбилей йилида белгиланган барча чора-тадбирларнинг амалга оширилиши кўп жиҳатдан сизга, сизнинг фидокорона меҳнатингизга боғлиқдир. Қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини 25 декабргача бажариш, барча объектларни белгиланган муддатларда фойдаланишга топширишни таъминлаш учун фидокорона меҳнат қилишингиз, тез, мустаҳкам ва сифатли қуришингиз, ҳамкорликни кучайтиришингиз керак.

Шуни эсдан чиқармангки, бу йил республика юбилейигача 250 минг квадрат метр ҳажмдаги турар-жой майдонини ва 2500 ўринли панорам кинотеатри, марказий универмаг биноларини, Карл Маркс кўчасидаги тоннел йўлини, Чилонзор массивидаги савдо марказини, халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида объектлар комплексини фойдаланишга топширишингиз, Навоий кўчасини, Вокзал ёнидаги майдонни реконструкция қилишни тугатишингиз, бирйўла 4000 киши овқатланадиган 80 та умумий овқатланиш корхоналарини фойдаланишга топширишингиз керак.

Вазифангиз катта ва масъулиятли! Уларни бажаришга бор кучингиз, қобилиятингиз, қувватингиз, қалбингиз ҳароратини сафарбар этинг!

Қадрли ўртоқлар ва дўстлар!

Саноатни, шаҳар хўжалигини муваффақиятли юксалтириш билан бирга Тошкентимизни яқин йиллар ичида мамлакатнинг энг гўзал ва обод шаҳарларидан бирига айлантириш бўйича юксак ва шарафли вазифани ўз олдимизга қўйишимиз керак. Ўз Тошкентини севадиган, унинг ҳозирги ажойиб қиёфаси ва порлоқ келажагини муқаддас билган ишчи ва хизматчи, инженер ва техник, олим ва ёзувчи, партия ва совет ходими, пенсионер ва пионер — ҳар бир киши ана шу шарафли вазифани амалга ошириш, шаҳарни юбилейга тайёрлаш, унда тартиб ва озодалик ўрнатиш учун курашчилар сафига турсин.

Саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ишчилари, инженер-техник ходимлари! Шаҳарни республика юбилейига намунали тайёрлаш бўйича бошланган ҳаракатга қўшилинг. Жамоат ташкилотлари ёрдамида ўз корхоналарингиз коллективларини ишлаб чиқаришда юксак маданият ва тозалик бўлиши учун курашга кўтаринг. Октябрь революцияси номли завод коллективининг саноат эстетикасини ишлаб чиқаришга жорий қилиш бўйича бошлаган ватанпарварлик ташаббусини қўллаб-қувватланг. Бу ташаббус шаҳар корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларида кенг ёйилиши лозим.

Шаҳар транспорти, савдо ва умумий овқатланиш ходимлари!

Сизларни барча транспорт воситаларининг аниқ, тартибли ва авариясиз ишлашини, халқ хўжалиги юкларини ўз вақтида ташиб беришни, меҳнаткашларга хизмат кўрсатиш маданиятини оширишни таъминлашга чақирамиз. Фабрика маркаси шарафи учун, шаҳарнинг озода ва юксак санитария маданияти учун курашга қўшилинг.

Ёшларга — бизнинг ажойиб йигитларимиз ва қизларимизга мурожаат қиламиз. Сиз Тошкентда туғилдингиз ва вояга етдингиз, ундаги ўқув юртларида таълим оляпсиз. Ҳаётга йўлланмани ҳам шу ерда оласиз. Сизларнинг куч-қудратингиз битмас-туганмасдир. Уларни ўз қадрдон шаҳрингизни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга сафарбар этинг.

Маҳаллалар, уй бошқармалари активлари, уй-рўзғор ишлари билан шуғулланувчи аёллар!

Уйларнинг ташқи кўриниши яхши бўлиши, кўчалар, майдонлар, хиёбонлар, боғлар ва ариқлар, ҳовлилар ва улар атрофидаги майдонларнинг озодалиги устидан назорат қилинг! Маданиятсизлик, ифлослик, антисанитариянинг энг кичик кўринишларига нисбатан ҳам муросасиз бўлинг! Ўз микрорайонингизни ободонлаштириш бўйича шанбаликлар ва якшанбаликлар ташкил этинг!

Пенсионер ўртоқлар! Сиз узоқ умрингиз давомида жамият фаровонлиги йўлида жуда кўп меҳнат сарфладингиз, эндиликда кексаликнинг гаштини суряпсиз. Лекин ўз кучларингиз ва имкониятларингизга яраша сиз ҳам шаҳарни ободонлаштириш учун курашда иштирок этишингиз мумкин. Ҳамшаҳарларингизга яхши иш, қимматли маслаҳатларингиз билан ёрдам беринг!

Пионер ва мактаб ўқувчилари, сизларга шундай демоқчимиз! Ободонлаштириш ишларида катталарга ёрдам беринг, дарахт кўчатлари, гуллар экинг, уларни парвариш қилинг. Шуни эсдан чиқармангки, агар шаҳарнинг ҳар бир аҳолиси бир йилда жуда бўлмаганда биттадан дарахт кўчати ўтқазса Тошкентнинг яшил либоси яна бир миллион «яшил дўстлар» билан бойийди.

Қадрли ўртоқлар!

Зиммамиздаги вазифалар катта ва масъулиятли. Ҳаётнинг ўзи, шаҳримиз иқтисодий ва маданий тараққиётининг юксак даражада эканлиги, тошкентликларнинг тобора ошиб бораётган талаб ва эҳтиёжлари ана шундай вазифаларни олдимизга қўймоқда. Уларни бажармаслик мумкин эмас.

Шунинг учун ҳам ҳар биримиз, қаерда ишлашимиз, қандай юмуш билан шуғулланишимиздан қатъий назар, ўз ишимизни яна ва яна бир бор қатъий ўз-ўзини танқид асосида анализ қилишимиз, республикамиз юбилейига тайёргарлик давридаги ўз ўрнимиз ва ролимизни аниқлашимиз керак. Янги кўрсатмалар ва қарорлар чиқаришнинг, кенгашлар ва мажлислар ўтказишнинг ҳожати йўқ. Енг шимариб ишга киришишимиз, ўзимизнинг барча ташкилотчилик ва сиёсий ишимизни, ҳамма моддий ва ишчи кучи ресурсларини республикамиз меҳнаткашларининг катта ва қувноқ байрамига тайёргарликдек юксак ва шарафли вазифага бўйсундиришимиз керак. Меҳнаткашлар ўз шаҳарларининг хўжайинларидир. Шунинг учун ҳам ҳаммамиз, ўртоқлар, шаҳарни ободонлаштириш, санитария маданиятининг юксак бўлиши ҳақида қайғуришимиз лозим!

Шаҳар партия комитети ва меҳнаткашлар депутатлари шаҳар ижроия комитети шунга қатъий ишонадиларки, Тошкентнинг ўзининг шонли революцион традицияларига эга бўлган ишчилар синфи, интеллигенцияси, барча меҳнаткашлари Самарқанд шаҳар меҳнаткашларининг республика юбилейини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани авж олдириш бўйича бошлаган ташаббусини қўллаб-қувватлаб, шаҳар экономикаси ва маданиятини юксалтиришда ажойиб янги ғалабаларга эришадилар, ҳаммамиз учун жуда ҳам қадрли бўлган юбилей йилида коммунизм қурилиши ишига катта ҳисса қўшадилар!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ.
ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ.

АЛМАШИНАДИГАН САҲИФАЛАР

«Тошкент ҳақиқати» газетаси алмашиниб турадиган махсус саҳифаларнинг навбатдаги сони чиқди. Газетанинг бугунги 3-бети икки хил нусхада босилди.

Саноат ходимларига мўлжалланган: «Бинокорлар, социалистик мажбуриятларни шараф билан бажарайлик!» умумий сарлавҳаси остида берилган саҳифада областимиз саноат корхоналаридаги қайноқ меҳнат, бинокорлар томонидан эришилаётган муваффақиятлар ҳақида, шунингдек айрим корхоналардаги мавжуд камчиликлар ҳақидаги мақола ва хабарларни ўқиш мумкин.

Қишлоқ хўжалик ходимларига мўлжалланган саҳифада эса шу долзарб кунларда областимиз далаларида ғўза парваришининг бориши, ғалла ўрим-йиғими ва хўжаликнинг бошқа соҳалари ҳақида ҳикоя қилувчи турли материаллар босилган.

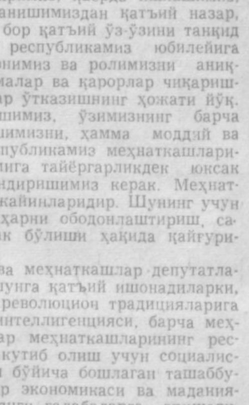

ИДЕОЛОГИЯ ВА ҲАЁТ

КОММУНИСТИК ТАРБИЯ-ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг яқинда бўлиб ўтган пленуми турмуш маданиятини ошириш аҳоли маълумотини, унинг умумий маданиятини ўстиришга чамбарчас боғлиқ эканлигини уқтирди. КПСС Программасида бундай дейилади: **«Ишлаб чиқариш кучларининг юксалиши, техника тараққиёти ва ишлаб чиқаришни ташкил қилиш, меҳнаткашларнинг ижтимоий активлигини ошириш, ўз-ўзини бошқариш демократик асосларини ривожлантириш, турмушни коммунистик асосда қайта қуриш кўп жиҳатдан аҳолининг маданий ўсишига боғлиқдир».** Бу шарафли вазифани бажаришда — одамларда юксак коммунистик ахлоқни вужудга келтириш, уларнинг эътиқодига, психологиясига ва хулқига муайян мақсад йўлида таъсир ўтказишда қишлоқлардаги оммавий кутубхоналар, клублар, кино установкалари, ҳаваскорлик тўгараклари, лекция пропагандаси ва бошқа идеологик оммавий таъсир ўтказиш воситалари катта роль ўйнайди.

Областнинг Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасидаги хўжаликларда ана шу воситалардан анча самарали фойдаланилмоқда. Бошқармада 28 та агитпункт, 50 та маданият уйи ва клуб, 40 га яқин кутубхона, 34 та стационар ва кўчма киноустановкалар қишлоқ аҳолиси маданиятини ошириш ва уларда юксак коммунистик ахлоқни тарбиялашга хизмат қилаётир. Бир ярим мингдан ортиқ пропагандист ва агитаторни ўзига бирлаштирган 23 та агитколлектив, «Билим» жамияти район бўлимининг 30 га яқин группаси, 20 та бадиий ҳаваскорлар коллективи ҳам меҳнаткашларга маданий хизмат кўрсатиш ва тарбия ишида бошқарма хўжаликлари партия ташкилотларига яқиндан ёрдам бериб келмоқда. Булардан ташқари колхоз ва совхозларда ҳамда бошқа хўжалик, муассасаларда 45 та деворий газета чиқарилади, 18 та радиоузел ишлаб турибди, 17 та ишчи ва қишлоқ мухбирлари пости мавжуд.

Қишлоқ меҳнаткашларида коммунистик маданият ва ахлоқ принципларини тарбиялашда коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун бўлаётган қизғин ҳаракат ҳам яхши натижалар бермоқда. Бошқармада бир ярим мингга яқин кишини ўзига бирлаштирган 31 бригада, участка ва цех коммунистик меҳнат коллективи номини олишга муваффақ бўлган. Шу кунларда иккита йирик колхоз, 36 та бригада, участка, цех ва сменаларда бу шарафли номни олиш учун жўшқин кураш бормоқда.

Бошқарма партия комитети ва жойлардаги бошланғич партия ташкилотлари олиб бораётган идеология иши ўз олдига қишлоқ меҳнаткашларини коммунистик ахлоқ кодекси принципи асосида, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш, дўстлик ва интернационализм руҳида тарбиялашни вазифа қилиб қўйган.

Бу ўринда бошқармадаги «Политотдел», Свердлов номли, «Правда», «Ўзбекистон» колхозларини, «Узсельхозтехника» район бўлими, Тельман номли 4-мактаб ва бошқаларни мисолга келтириш мумкин.

Биз «Ўзбекистон» колхози партия комитетининг колхозчиларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида олиб бораётган ишлари билан батафсил танишдик.

— Коммунистик тарбия, — дейди колхоз партия комитетининг секретари ўртоқ С. Турсунов, — бу жуда кўп меҳнат, изланиш талаб қиладиган масъулиятли ишдир, у бир санъатдир.

Колхоз бир неча камқувват хўжаликларни ўзига бирлаштириб, яқин 4—6 йил ичида йирик ва кўп тармоқли қишлоқ хўжалик артелига айланди. 1963 йилда колхоз 1545 гектар ерга каноп, 360 гектар ерга пахта экиб, олинган юксак мажбуриятларини районда биринчи бўлиб муддатидан илгари бажарди. Айниқса пахтадан юқори ҳосил етиштирилди, ҳар гектар ерга 32.6 центнердангa тўғри келди. Шу йили колхоз қишлоқ хўжалиги экинлари ва чорвачиликдан 5 миллион 90 минг сўм даромад қилди. Бу муваффақиятлар кишиларда меҳнатга коммунистик муносабатни тарбиялаш, уларни энг яхши инсоний хислатларга эга қилиш, хўжалик ва сиёсий-ташкилий ишларни бирга қўшиб олиб бориш соҳасида колхоз партия ташкилоти амалга оширган тадбирларнинг бевосита самарасидир.

Колхозда 190 га яқин коммунист, 130 дан ортиқ комсомол ва 19 кишидан иборат лекторлар группаси бор. Булар қишлоқ меҳнаткашлари орасида коммунистик тарбия ва маданиятни ёйишда колхоз партия ташкилотининг асосий суянчиқлари ҳисобланади. Ана шу активларнинг ёрдами билан шу йилнинг ўтган ойлари ичида коммунистик тарбия ва атеистик темаларда 70 дан ортиқ лекция ва суҳбат ташкил этилди. Атеист лектор ўртоқ Ш. Ўтебаев яқинда колхоз қариялари ўртасида эски урф-одатларнинг зарари ва диний хурофот-бидъатларга қарши кураш темасида мазмунли суҳбат ўтказди. Ҳаётий фактларга бой бўлган бу суҳбатдан сўнг бир неча йилдан бери ижтимоий фойдали меҳнат билан шуғулланмай юрган Эргаш Ботирбеков, Отақул Маҳкамов, Тоғай Роевлар мачит-мозорлардаги бидъатишларини тарк этиб, ҳалол меҳнат завқини сураётган колхозчилар сафига қўшилишди. Ҳозир улар колхознинг 11 ва 12-бригадаларида меҳнат қилишаяпти.

Колхоз қишлоғидаги хонадонларга бириктиб қўйилган юздан ортиқ сиёсий ташкилотчилар идеология ишини кун сайин изчиллик билан олиб бориб, тарбия ишида партия ташкилотига актив кўмаклашмоқдалар. Сиёсий ташкилотчилар колхозчиларнинг фақат меҳнатга муносабатдагина эмас, балки маънавий қиёфада ҳам коммунистик хислатларга эга бўлишлари тўғрисида қайғираётирлар. Колхозчи Қўзибой ичкиликка берилиб, оиласига, қўни-қўшниларга тинчлик бермасди, безорилик қиларди. Тракторчи Турғунбой ҳам ичкилик натижасида Қўзибой измига тушиб қолади. Сиёсий ташкилотчилардан бригада бошлиғи А. Алибеков, электромонтер Ким Алексей, колхозчи Ҳолиқов ва сифат инспектори Р. Туранбоевлар Қўзибой ва Турғунбойлар билан индивидуал равишда шуғулланишди, бир неча бор суҳбатлар ўтказишиб, бу нотўғри хулқ-атворнинг оқибатларини тушунтиришди. Ҳозир уларнинг ҳар иккаласи меҳнатда ҳам, одоб-ахлоқда ҳам яхши колхозчилар қаторига ўтиб олишди. Бу таъсирли тарбия натижасидан Қўзибой ва Турғунбойларнинг ўзлари ҳам, оила аъзолари ҳам, қўни-қўшнилари ҳам хурсанд.

Колхозда ойсари чиқиб турадиган «Ҳосил учун» деворий газетаси ва радиоузел ҳам катта тарбиявий ишга салмоқли ёрдам бераётир. Деворий газета ва радиоузел фаолияти 14 миллат вакилларидан ташкил топган колхозчилар коллективи ўртасида дўстлик ва бирордарликни, ленинча интернационализмни тарбиялашга, коммунизм қурилиши йўлида унумли меҳнатга илҳомлантиришга қаратилган. Колхоз территориясидаги 9 мактаб, 2 клуб, 3 кутубхона, 60 дан ортиқ аъзоси бўлган халқ дружинаси, «Қизил стол» пости ва бошқа жамоат ташкилотлари, уларда ишлаб турган қишлоқ зиёлилари ҳам колхоз партия ташкилоти олиб бораётган тарбиявий ишга баракали ҳисса қўшмоқдалар. Колхозчилар 1964 йилда 12 минг сўмлик 25 хил газета-журналларга обуна бўлганлар. Деярли ҳамма хонадонда телевизор, радиоприёмник, электр ва газ бор. Булар колхозчи турмушининг маданиятли бўлишига хизмат қилмоқда.

Бу ерда меҳнат колхозчиларни коммунистик руҳда тарбиялашнинг асосий воситаси бўлиб қолмоқда. Колхозчилар онгида меҳнатга бўлган муносабат тубдан ўзгармоқда, меҳнат виждон ишига, шон-шараф ва қаҳрамонлик ишига айланаётир. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Аҳ Ван-сун, Пак Александра, Лим Ен-ман ўртоқлар бошчилик қилаётган бригада аъзолари коммунистик меҳнат коллективи номини олиш учун курашиб, ўз меҳнатлари ва хулқ-атворлари билан бошқаларга самарали таъсир кўрсатмоқдалар. Бу бригадаларда мустаҳкам меҳнат интизоми, юрт бойлигини кўпайтириш тўғрисида астойдил жон куйдириш намуналарини кўриш мумкин. Коммунистчасига ишлаш ва яшашга интилаётган колхоз аъзолари бу йил 610 гектар ерга чигит экиб, гектаридан 33,5 центнердан ҳосил олишга, 1300 гектардан ортиқ ерда 20 минг тонна каноп етказишга аҳд қилганлар.

Ушбу хўжаликда олиб борилаётган ташкилий ва тарбиявий ишлар мисолини «Узсельхозтехника» район бўлими ва Тельман номидаги 4-мактабда ҳам кўриш мумкин. Бу жойларда ҳам партия ташкилотлари олиб бораётган идеология иши меҳнаткашларни юксак коммунистик ахлоқ ва маданият эгаси қилиб тарбиялашга қаратилган.

Юқори Чирчиқ бошқармаси партия комитети Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлиб ўтган пленуми кўрсатмаларини амалга ошира бориб, қишлоқ меҳнаткашлари турмуш маданиятини ошириш ва уларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялаш соҳасида илғор хўжаликлар эришган ютуқларни районда кенг ёйиши, қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш ва янада кўпайтириш тадбирларини кўриши керак.

Т. АНДАБОЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

Тошкентдаги бирлашган 7-шаҳар болалар касалхонаси ҳузуридаги сиёсий ўқиш тўгарагида машғулотлар намунали йўлга қўйилган. Бу ерда ойда икки марта сиёсий информация ва халқаро аҳволга доир суҳбатлар ўтказилади. Суратда: тўгарак бошлиғи М. Г. Сметанин тингловчилар билан навбатдаги машғулотни ўтказмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

ҚИШЛОҚ КЛУБЛАРИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ПЕРЕКЛИЧКАСИ

ДАЛА ШИЙПОНЛАРИ КЛУБ ОТАЛИГИДА

Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози клубининг ходимлари кубанликларнинг ташаббусига қўшилиб, қишлоқ клубларининг Бутуниттифоқ перекличкасида фаол қатнашмоқдалар. Улар КПСС Марказий Комитети декабрь ва февраль Пленумлари қарорларини ҳар тарафлама пропаганда қилишда маҳаллий партия ташкилотига яқиндан ёрдам бераяптилар.

Клубга киришингиз билан «Химия халқ хизматида», «Колхозимизда бу йил қандай маҳсулотлар ишлаб чиқарилади» деган стендларни кўрасиз. Уларда колхозчиларнинг меҳнати самараси акс эттирилган: колхозчилар йил бўйи тинмай ва ҳалоллик билан ишлаб, қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл-кўл ҳосил етиштирмоқдалар. Деҳқончилик маданиятини ошириб ернинг кучига-куч қўшмоқдалар.

Колхоз клубида тез-тез тематик кечалар ўтиб турибди. Бу кечаларга республикамиз пойтахтининг олимлари, инженерлари, химиклари таклиф этиляпти.

Клуб ходимлари механизаторлар билан ҳам алоқани мустаҳкамлаганлар. Механизаторлар, шунингдек пилла тутувчиларнинг иш тажрибаларига бағишланган учрашув кечалари ҳам юксак савияда ўтди. Бу кечаларда механизаторлардан Баҳром Юсуфжонов, пилла бригадасининг бошлиғи Инобат Абдураҳимова каби ўртоқлар ўзларининг иш тажрибалари ҳақида сўзлаб беришди. Ана шундан кейин колхозда илғорлар тажрибаси янада кенг қулоч ёйди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти деҳқонларнинг маданий дам олиб, кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун барча қулайликларни яратиб беришга ҳаракат қилишаяпти. Бу ердаги дала шийпонларининг ҳаммасига клуб ходимлари оталик қилишаяпти. Маданият ходимлари тез-тез дала шийпонларига чиқиб туришади ва колхозчиларни янгиликлардан хабардор қилишади.

Барча дала шийпонлари намунали ҳолга келтирилган. Шиор, плакатлар билан безатилган. Янги газета ва журналлар билан таъминланган. Агитаторлар, маҳаллий фактлардан моҳирлик билан фойдаланиб, социалистик мусобақа байроғини баланд кўтармоқдалар. Лекция, суҳбатларнинг савияси тубдан яхшиланди. Илғор колхозчиларнинг тажрибалари оммалаштирилиб, меҳнат интизомини бузаётган айрим кишилар танқид остига олинмоқда.

Колхозда 50 кишидан иборат халқ ансамбли ишлаб турибди. Тўгарак қатнашчилари дала шийпонларига чиқишиб, концерт қўйиб, колхозчиларни хурсанд қилишмоқда.

Колхозда олиб борилаётган маданий-оқартув ишларининг ҳаммаси ишлаб чиқаришга боғланган ҳолда олиб борилаяпти. Шу сабабли ҳам колхозда хўжалик ишлари яхши кетаяпти. Давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари топшириш планлари ой сайин ошириб бажарилмоқда. Колхозчилар зўр ғайрат ва ташаббус билан ишлаб, республикамизнинг шонли 40 йиллик тўйини муносиб совғалар билан нишонлаш учун курашмоқдалар.

А. ИЗВОЛЬСКАЯ.

„Олтин қўллар“

«Чирчиқхиммаш» заводида «Олтин қўллар» деган ном учун конкурс ўтказилмоқда. Конкурсда қатнашган ҳар бир ишчи ҳар соҳада — ишлаб чиқариш нормасини ошириб бажаришда ҳам, иш жойини намунали тутишда ҳам, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини яхшилашда ҳам, тажрибасини ёшларга ўргатишда ҳам бошқаларга ўрнак кўрсатиши керак.

Г. ЯСТРЕБОВ.

ОТАХОНЛАРИМИЗ УЧУН

Кекса нуроний отахонларимиздан Аловиддин Алихўжаев, Насриддин Хўжаев, Абдураҳмон Абдуллаев, Саид ота Ҳодиевлар илтимоси ерда қолдирилмади. Улар учун Тошкент шаҳар Фрунзе районидаги Киров номли маданият ва истироҳат боғи территориясида чойхона қуриб берилди. Бу ерда ҳар куни ўнлаб кекса пенсионерлар вақтларини хушнуд ўтказадилар. Қизил бурчакда янги газета ва журналлар ўқийдилар.

Р. АМИНОВ.

Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Партия XIX съезди» колхозининг 1-бригадасида «Жанговар варақа» мунтазам равишда чиқарилиб турибди. Унда бир хафталик қилинган иш якунлари, илғорлар меҳнати кенг ёритилади ва кейинги хафта вазифалари белгиланади. Суратда: (чапдан) 1-бригада бошлиғи Аҳмад Шопўлатов ва ҳисобчи Замир Ғуломов ўртоқлар «Жанговар варақа»нинг навбатдаги сонини тайёрлашаяпти. «Жанговар варақа»ни чиқариш бригада ҳисобчиси З. Ғуломовга топширилган.

В. Салов фотоси.

Р Е Д А К Ц И Я   П О Ч Т А С И Д А Н

„РАЙГАЗ“ЛАРДАГИ ТАРТИБСИЗЛИК

Тошкент шаҳрида саноат корхоналарини, ташкилот ва муассасаларни газлаштириш, хонадонларни арзон ёқилғи билан таъминлаш соҳасида жуда катта ишлар олиб борилмоқда. Анчагина завод ва фабрикалар газ билан ишлашга кўчирилди. Тошкент Черемушкаси — Чилонзор районидаги кўп қаватли уй-жойлар деярли тўла газлаштирилди. Эндиликда пойтахтнинг марказий қисмига жойлашган квартираларнинг аҳолисигина эмас, чекка маҳаллаларнинг меҳнаткашлари ҳам «зангори олов»дан баҳраманд бўлишяпти. Бироқ шуни очиқ айтиш керакки, газлаштириш ташкилотлари аҳолининг газга бўлган талабини қондиришда сусткашлик қиляптилар, эҳтиёждан орқада қоляптилар. Мана, фактларга мурожаат қилайлик.

Ленин «райгаз» идорасининг бошлиғи Саид Абдусатторовнинг кабинетида ўтирибмиз. Бошлиқ шикоят билан келган кишиларни эринибгина қабул қиларди.

— Чой-чақа бермасангиз, газ йўқ дейишади ходимларингиз, — дейди шикоятчилардан бири.

— Идорангизда тартиб ўрнатиб қўйинг-да, — дейди бошқа бир шикоятчи, — бу сарсонгарчиликка қачон чек қўйилади?.

Бошлиққа бунақа таъналар ёқмасди, у қовоғини солиб ўтирарди.

Абдусатторов эндигина бу шикоятчилардан аранг қутилган эди ҳамки, хонага шахт билан Ольга Ивановна деган аёл кириб келди.

— Бу дейман, слесарларингиз қаллобликни қачон ташлайди, — куйиниб гапирди у, — тунов куни бизникига слесарь Қосим Солиҳов келди. Туппа-тузук ишлаб турган газ плитамизни бузуқ деб битта қоғозга имзо чектириб олди. Бу қанақаси, ахир?

«Райгаз» идорасида бунақанги таъналарни тез-тез эшитиш мумкин. Яқинда бўлиб ўтган ишдан яна бир мисол:

Слесарь Николай Стрельников Евдокия Никифоровна уйига дабдурустдан кириб келди-да, ҳеч нарсадан ҳеч нарса йўқ, газ плитани текшира кетди.

— Редуктори бузилиб ётибдику, нега тузатишни ўйламайсиз?—деди у томдан тараша тушгандек.

— Бузук бўлса тузатиб берақолинг, —деди Евдокия Никифоровна.

— Текиндан-текинга-я? — Пул талаб қилди, у. Ваҳоланки редуктор бузуқ эмасди.

«Райгаз»га кунига ўнлаб меҳнаткашлар келиб, слесарларнинг ножўя хатти-ҳаракатлари, баллонларнинг тегишли миқдорда тўлдирилмаётгани, хонадонлар ўз вақтида газ билан таъминланмагани ҳақида шикоят қиладилар. Лекин «Райгаз» ходимлари бу ҳаққоний арз ва шикоятлардан тўғри хулоса чиқариб, камчиликларни ўз вақтида бартараф қилиш тадбирларини ўйлаб кўришмаяпти.

Киров район газ идораси ҳам минглаб хонадонга хизмат қилади. Лекин кишилар бу «Райгаз» ходимларидан хурсанд деб бўлмайди. Кўпчилик хонадонлар ҳафталаб газ ололмайди, район аҳолисининг уйларини газ билан таъмин этиш эса талабга жавоб бермаётир. Кисловодский кўчасидаги 8-уйда истиқомат қилувчи Ж. Комилов, Баҳор кўча, 19-уйда яшовчи А. Зуфаровларнинг уйига газ плитаси ўрнатилганига кўп вақт бўлди. Аммо бу хонадонлар шу вақтгача газ билан таъминланмаган. Улар бу масалада «Райгаз» ва «Горгаз» бошлиқлари олдига қатнайвериб чарчашди.

Шу йилнинг биринчи кварталида муассасаларга ўрнатилган 55 газ плиталаридан фақат 20 тасининг ишлаши «Райгаз» ходимларининг ўз вазифаларига ўтакетган масъулиятсизлик билан қараётганлигидан далолат бериб турибди.

Октябрь «Райгаз»ида аҳвол бундан ҳам беш баттар. Бу ерда ҳам ҳар куни ўнлаб кишилар навбат кутиб ўтиришади. Улар орасида ҳафталаб қатнаб юрганлар ҳам бор.

Бу уччала «Райгаз» идораси хонадонларгина эмас, ҳатто райондаги ташкилот корхона, муассасаларни ҳам газ билан таъминлашда жиддий хатоларга йўл қўйяпти. Октябрь районидаги 28-болалар боғчаси бундан саккиз ой олдин газ плиталари ўрнатиб бериш ҳақида шартнома тузган эди. Бироқ бу иш шу кунгача бажарилгани йўқ. Шунга ўхшаш мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Кези келганда шуни ҳам айтиш керакки, газ плиталари учун керакли запас қисмлар билан савдо қилувчи магазиннинг ҳамда «Тошкент», «Ленинград» ва бошқа маркали газ плиталарни ремонт қиладиган устахоналарнинг бўлмаслиги бу соҳадаги катта камчиликдир.

Тошкент «Газоаппарат» заводида ишлаб чиқарилаётган запас қисмлар газдан фойдаланаётган аҳолининг фақат бешдан бир қисмининг эҳтиёжини қондиряпти, холос.

Хуллас, юқоридаги камчиликларни бартараф қилиш учун Ўзбекистон ССР Коммунал ҳамда Савдо министрлиги, Ўрта Осиё Халқ хўжалиги кенгашининг машинасозлик бошқармаси раҳбарлари зарур чораларни амалга оширишлари керак.

Х. ИКРОМОВ,
А. РАҲИМОВ.

ЁТОҚХОНАДАГИ ҲАНГОМАЛАР

Анҳор ёқасидаги тўрт қаватли бинонинг ҳовлисига қадам қўяр экансиз, кўркам боғни кўриб баҳри-дилингиз очилади. Бу ҳовлини шундай файзли қилиб қўйганларга тасанно айтгингиз келади. Биз хурсанд бўлиб бинонинг ичкарисига ошиқдик. Бу кўркам бино трактор-йиғув заводининг ётоқхонаси эди. Бинога киришимиз билан папирос тутунлари димоғимизни ачитиб юборди.

Бу ҳолни кўриб, наҳотки ўзлари яшаб турган уйни шундай аҳволга солиб қўйишса, деб ажабландик. Комендантини топиб, ётоқхона билан таништиришни ундан илтимос қилдик.

— Ётоқхонамиз шаҳардаги энг яхши ётоқхоналардан ҳисобланади. Ҳовлимизни кўринг-а! Бу боғни шахсан ўзим барпо қилганман, — деди мақтаниб комендант ўртоқ Назирхонов ва биз билан тарбиячи Зубровни таништириб:

— Бу киши сизларни айлантириб чиқадилар, — деди.

Ўртоқ Зубровдан қизил бурчак ва дам олиш хонасини кўрсатишни илтимос қилдик. Афсуски, бир неча бўш хоналар бўлишига қарамай, ётоқхонада қизил бурчак йўқ эди.

Биринчи қават коридори кўп вақтдан бери супурги кўрмаганга ўхшайди. Тарбиячи бизга кўрсатмоқчи бўлиб 109-хона эшигини очди-ю, ранги оқариб орқасига тисарилди. Чунки, кроватлар тузатилмаган, хона ифлос.

Иккинчи қаватнинг 47-хонасида яшовчи Т. Омаров хоналаримизда зарур инвентарлар, айниқса, стул, тумбочкалар етишмайди, деб шикоят қила кетди. Репродукторлар анчадан буён бузилиб ётибди. Ёстиқ жилдлари, чойшаблар 20—25 кун деганда зўрға, алмаштирилади. Ишдан келиб, ювинишни истаймиз, лекин душ йўқ.

Ётоқхона бошлиғи И. Козельский, комендант Назирхонов ва тарбиячи Зубров ўртоқлар вазифаларига сидқидилдан қараб, ётоқхонада яшовчиларга талабчан бўлганларида, ётоқхона бундай аҳволга тушмаган бўлар эди.

Завод маъмурияти, партия ва комсомол ташкилотлари ётоқхонада тартиб ўрнатиш, ишчи ёшлар ўртасида тарбиявий ишларни кучайтириш ҳамда уларга зарур маданий-маиший шароит яратиб бериш тўғрисида ўйлаб кўришлари керак.

М. УМАРОВА,
И. ҲАМИДОВ,
С. ЁҚУБОВ.
«Тошкент ҳақиқати» газетасининг штатсиз мухбирлари.

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

БОЛАЛАР ҲАҚИДА ҚИССА

Кейинги йилларда ўзбек болалар адабиётида маънавий-ахлоқий мавзуда кўпгина поэтик ва прозаик асарлар яратилди. Болаларнинг меҳнатсевар, одобли бўлишга, касб-ҳунар ўрганишга, катталарнинг яхши фазилатларидан ибрат олишга интилишлари бундай асарларнинг асосий ғоявий мазмунини ташкил этади.

Ёзувчи Мирзакалон Исмоилийнинг кичкинтой китобхонларга ҳадя қилган «Бизнинг роман» повестида ҳам ана шу муҳим тема ифода этилган. Повесть асосида бош қаҳрамон Тўла Расулевнинг характеридаги эволюция, ўжар, бебош Тўланинг аста-секин ўзининг бу «фазилат»ларига барҳам бера бориши ва унинг интизомли, одобли, ҳар жиҳатдан намунали ўқувчи даражасига кўтарилиш жараёни ётади.

Тўла асарнинг бошида ўта даражада қўпол, шум бола сифатида кўрсатилади. Унинг ўз синфдош ўртоқларига, ўқитувчиларига ,онаси ва сингилларига муносабати жуда дағалдир. У, қўпол қилиқлар қилади, ўзидан кичкиналарни уради ва ёмон сўзлар билан уларни ҳақорат қилади. Асарда Тўла характеридаги ана шу ярамас иллатларнинг сабаби, яъни оиладаги бола тарбиясига бўлган нотўғри муносабатлар очиб берилади.

Тўла — оилада ёлғиз ўғил. Онаси Карима опа Тўлани жуда авайлаб, эркалатиб ўстиради, кўнглини ўкситмайди, аксинча уни хафа қиладиган омилларнинг йўлини бутун вужуди билан тўсади. Натижада Тўла ўзининг йўл қўйган хатоларининг сабабларини тушуниб олиш имкониятидан маҳрум бўлиб қолади.

Тўланинг отаси эса колхозда, бевосита ишлаб чиқариш қучоғида илмий иш билан шуғулланаётган бўлажак олим. Шунга кўра ўғлининг тартиб-интизоми устидан назорат қила олмайди. Бу ҳам Тўланинг оиладаги тарбиясининг бир ёқлама бўлишига сабаб бўлади. Робинзон Крузога ўхшаб узоқ оролларда яшаш истагининг Тўлада пайдо бўлиши ҳам унинг характери мантиқига мос келади. У аслида Робинзон Крузодек узоқ оролда яшашга ҳавас қилаётгани йўқ. Фақат шаънига айтилган ҳақ танбеҳлардан алам чекиб, тўғри сўзларга аччиқ қилиб, отасини «мот» қилиш мақсадида уйидан чиқиб кетади. Робинзон Крузо тақдири эса унинг бу қилмишига баҳона бўлади. Асарда Тўланинг хатти-ҳаракатлари қандай кўнгилсиз оқибатларга олиб келгани кўрсатиб берилади. Ўртоғининг қаттиқ касал бўлиб қолиши ва касалхонага олиб кетилиши унинг виждонини азоблайди, қалбида ўз-ўзидан нафратланиш ҳисси пайдо бўлади. Бу диалектик ҳолат инсоний туйғуларни унинг қалбига кириб келишига йўл очади. Ўз қилмишлари устида жиддий ва чуқур ўйлай бошлаши Тўланинг чинакам ҳаёт қучоғига қайтишига, унда қувноқ дўстлари, синфдошлари, ўқитувчилари ва ота-онасига янгича муносабатнинг уйғонишига туртки бўлади.

Адиб ўз асарида Тўла характеридаги прогрессив ўзгаришларнинг бош омилларидан бири меҳнат эканлигини кўрсатишга ҳам алоҳида эътибор берган.

Лекин асарда кўтарилган бу муҳим масалаларнинг бадиий ифодаси китобхонларимизнинг юксак эстетик талабларига жавоб бераолмайди. Бизнинг назаримизда, асардаги жиддий нуқсонлардан бири — бу характерлар ва воқеалар тасвирида табиийликнинг етишмаслигида, схематизмнинг устунлигида кўринади.

Тўғри, асарда бош қаҳрамон Тўла Расулев характеридаги салбий хусусиятлар ишонарли деталлар ва эпизодлар орқали очиб берилган, чапанилиги унинг бутун ҳатти-ҳаракатларида, муомаласи ва сўзларида акс этган.

Лекин асардаги бошқа образларни ҳам Тўла образи даражасида очиб бериш учун автор ҳар доим характерли тасвир воситаларини излаб топавермайди. Бадиий-эстетик ва эмоционал қимматдан маҳрум бўлган яланғоч сўзлар воситасида қаҳрамонларни таърифлаш ва тавсифлаш билан чекланади. Масалан, ўқитувчи Содиқ Исмоилович ҳақида гап кетар экан, ёзувчи уни китобхонга «тажрибали, туғма педагог» деб тақдим қилади. Автор Содиқ Исмоиловичнинг бу хислатини айрим ва характерли деталлар орқали далиллаб бормайди. Тўғри, Содиқ Исмоилович Тўланинг айбларини вазминлик билан уқтирмоқчи бўлади. Аммо асарда «тажрибали» педагогнинг табиатига хос бўлган бу «сезгирлик»нинг Тўла характеридаги прогрессив ўзгаришларга қай даражада таъсир кўрсатганлиги мутлақо сезилмайди. Умуман, асарда Содиқ Исмоилович ва бошқа педагоглар, ҳатто бутун коллектив, Тўланинг дўстлари, синфдошлари ҳам унга нисбатан анча пассив бўлиб қолган.

Повестдаги Тўланинг онаси — Карима опа ва синглиси Салималарнинг характерлари тасвирида эса ҳаётий мантиқ етишмайди: Салима ёшига тўғри келмайдиган даражада ақлгўй. Аксинча ёши бир жойга бориб қолган онаси эса ҳодисаларнинг моҳиятини қизи Салимачалик реал идрок қила олмайди.

Баёнчилик, ғояни оддий сўзлар билан тарғиб қилиш асардаги драматик ҳолатларни сохталаштирган, бадиийликка путур етказган.

Асарда Тўланинг салбий хислатлари ижобий томонларига нисбатан бўрттириб кўрсатилган.

Деталь ва бошқа тасвир воситаларидан ҳам мақсадга мувофиқ фойдаланилмаган. Танланган деталлар ва эпизодлар қаҳрамонлар характери эволюциясини, янги томонларини кўрсатиш учун эмас, аксинча маълум томонларни бир неча бор қайтадан таъкидлашга хизмат қилган, холос.

Асарда авторнинг тилимизнинг бойликларини, жонли халқ тилига хос бўлган ифода воситаларини чуқур билишини кўрсатувчи ўринлар бор. Лекин повесть қаҳрамонлари тилининг индивидуаллашмай қолганини, диалоглар сўзлашаётган шахсларнинг ёш хусусиятларини , психологиясини, маънавий оламини кўп ўринда ифодалай олмаганлигини айтиб ўтиш керак.

Бу хил нуқсонларнинг содир бўлиши повестда кўтарилган темани бадиий тадқиқ қилишга авторнинг етарли эътибор бермаганлиги билан изоҳланади. Барча бадиий асарлар каби болалар учун асар ёзиш ҳам муаллифдан жуда катта маҳорат ва ижодий масъулиятни талаб қилади.

Мирзакалон Исмоилий ўзининг «Фарғона тонг отгунча» романи билан китобхонларга янги ва яхши асарлар ёзиб бера оладиган истеъдодли ёзувчи сифатида танилган эди. Автор ўзининг мазкур повестини ҳам қайта ишлаб, уни болалар «Бу бизнинг асар» дея фахрланиб тилга оладиган поғонага кўтаради, деб ишонамиз.

М. САФАРОВ.

БИНОКОРЛАР, СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРНИ ШАРАФ БИЛАН БАЖАРАЙЛИК!

ИЛҒОРЛАР — ПАРТИЯ САФИГА

Оҳангарон шаҳридаги юк ортиш-транспорт бошқармаси партия ташкилоти энг яхши жамоатчилар, ишлаб чиқариш илғорлари ҳисобига ўз сафини ўстирмоқда.

Собиқ комсомол аъзоси Н. Жумаев бошқармага дастлаб йўл ишчиси бўлиб келган эди. Ишда ўрнак кўрсатиб, илғорлар сафидан ўрин олди. Кўп ўтмай у йўл ишчилари бригадасига бошлиқ қилиб тайинланди. Илғор бригадир яқинда КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилинди. Паровоз машинистларидан И. Саломатин, В. Шчипотько, стрелкачи А. Шептунова, С. Пчельникова ўртоқлар ҳам партия аъзолигига кандидатликка қабул қилиндилар.

Бошқарма партия ташкилотининг секретари А. Коскин ёш коммунистларнинг меҳнат ғалабалари ҳақида завқ билан гапиради. Бошқарма транспортчилари Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 40 йиллик юбилейини 10 ойлик ишлаб чиқариш планини ошириб бажариш, меҳнат унумдорлигини 1,5 процентга юксалтириш билан кутиб олиш учун курашмоқдалар.

Н. КОБЗЕВ,
И. АҲМЕДОВ.

ИНДУСТРИЯМИЗНИНГ ЯНГИ ГИГАНТИ

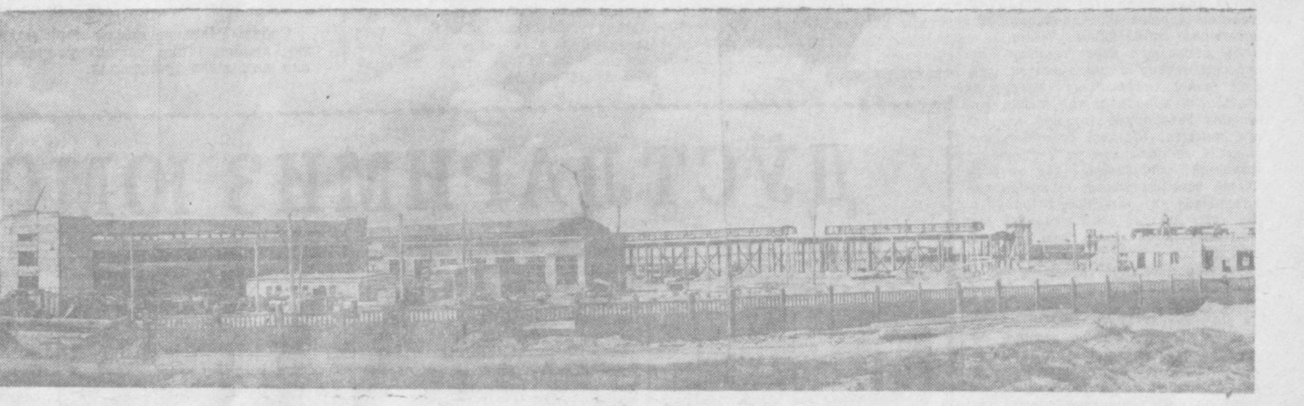

Оҳангарон шаҳрида пластмасса буюмлари ва қурилиш деталлари комбинати қад кўтармоқда. Бинокорлар қурилиш индустриясида муҳим аҳамиятга эга бўлган бу комбинатни республикамиз ва Ўзбекистон Компартиясининг юбилейигача фойдаланишга топширишмоқчи. Шу кунларда қурилиш суръати жадал боряпти. Суратда: комбинатнинг умумий кўриниши. Юқорида пешқадам бинокор Темир Байков. У юбилей олди вахтасида ишлаб, кунлик топшириқни 120—125 процентдан адо этмоқда.

В. Сваричевский фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ПЕШҚАДАМЛИКНИ ҚЎЛДАН БЕРМАЙМИЗ

Дастлаб келганимда инженер бўлиб ишларман деб ўйлаган эдим. Ҳамма қатори беш йил ўқидим, институтни битирдим, қўлимда химик-технолог дипломим бор.

— Корхонамизда дарров иш технологиясини эгаллаш ўнғай эмас,— дейишди завод раҳбарлари. — Ишлаб чиқариш тажрибасига эга бўлмаган мутахассис кўпчиликка бош бўла олмайди. Сиз бироз аппаратчи бўлиб ишланг, кейин кўрамиз.

Оғринибгина рози бўлдим. 1-цехда аппаратчи бўлиб ишлай бошладим. Кексаларнинг билгани-билган-да. Ўқиш бошқа экан-у, иш бошқа бўлар экан. Коллективга раҳмат, менга ўқитувчи бўлди, малакамнинг ошишига ёрдам берди.

— Ана энди мастерликка тайёрланинг,— деди цех бошлиғи уч ойдан сўнг.

Иш яна бошидан бошлангандек бўлди. Мастер кўп нарсани билиши керак экан: янги техника ва технологияни эгаллаш, меҳнатни уюштириш, намунали иш шароитини яратиш, кишилар билан ишлаш, хуллас ҳам ишлаб чиқариш командири, ҳам тарбиячи бўлиши керак экан. Қунт қилдим, билмаганимни дўстларимдан ўргандим.

Мана энди ўн кишилик сменага бошман. Ишимиздан корхона коллективи хурсанд.

Ўтган йили сменамиз катта синовдан ўтди. Коммунистчасига ишлаш ва яшаш учун бошланган курашда ғолиб чиқдик: коммунистик меҳнат коллективи деган фахрли номни олиш шарафига муяссар бўлдик.

Ишга ярим соатча вақтли келиш менга одат тусига кириб қолган. Эртароқ келиб цехни бир айланаман. Камчиликлар борми-йўқми, шуларни аниқлайман. Бирор ишкал чиққудек бўлса ҳамкасблар ишга келгунча уни бартараф этишга ҳаракат қиламан. Сменамиз аъзолари бекор туриб қолишмасин дейман. Вақтимиз кетса нақдимиз ҳам кетади-да, ахир.

Тажриба шуни кўрсатдики, вақт билан бирга ишлаб чиқариш қувватларидан ҳам унумли фойдаланиш лозим экан. Агрегатларнинг тўла қувват билан ишлашини таъминлаш керак. Биз ҳам иложи борича кам меҳнат сарфлаб, кўпроқ маҳсулот олишга эришаяпмиз.

Ҳар ерда ҳам кишиларга ғамхўрлик — муваффақиятлар гарови бўлади. Сменамиз ҳаётидан қиёс қилаяпман, буни.

Бир куни ўт ёқувчи Федя Патапов тўсатдан ишга келмай қолди. Сменадан сўнг уйига бордик. Тоби қочиб қолибди, врачлар уни касалхонага олиб кетишибди. Кўплашиб касалхонага ҳам бордик. Тинмай кўнглини сўраб турдик, руҳан даволадик. Ҳозир у сафимизда. Яна ғайрат билан меҳнат қилаяпти.

Яхши кунларни ҳам бирга нишонлаш одат тусига кириб қолган бизда. Яқинда аппаратчи Валя Буцаеванинг туғилган кунини нишонладик. Сменамиз аъзолари совға-саломлар олиб, Валянинг уйига боришди.

Кишиларга кўрсатилаётган бундай ғамхўрликлар сменани янги-янги зафарларга буркамоқда. Барча бир жон-бир тан бўлиб меҳнатда юксак чўққилар сари интилмоқда. Ҳозир цехимизда тўрт смена ўзаро мусобақалашаяпти. Бизнинг коллектив олдинда. Р. Раҳимов, И. Каровянский, Г. Харитонов каби азаматларимиз, айниқса, ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар.

Азим РИХСИЕВ,
Тошкент лак-бўёқ заводи 1-цехининг мастери.

ЎҚИТУВЧИЛАРГА СОВҒА

Ўзбекистон пойтахтида, Виставка кўчаси районида жойлашган студентлар шаҳарчаси яқинида, янги обод биноларнинг бутун бир комплекси қад кўтарди. Бу ерга ўқитувчилар малакасини ошириш республика институти кўчиб келди.

Асосий ўқув корпусининг тоза ювилган ойналари ярқираб турибди. Корпусда олти юз киши учун мўлжалланган ва жуда яхши жиҳозланган аудиториялар, методик кабинетлар, спорт ва мажлис заллари бор. Бошқа корпусда таълим-ишлаб чиқариш ишхоналари жойлашган. Бу ишхоналарда политехникалаштириш бўйича амалий машғулотлар ўтказилади. Институт тингловчиларининг учдан икки қисми институт яқинида қурилган жуда қулай ётоқхоналарда яшайди. Тингловчилар учун катта ошхона ҳам қурилган.

159-қурилиш трестининг коллективи институтнинг ҳар бир биноси қулай ва чиройли бўлиши учун кўп куч-ғайрат сарф қилди. Бутун комплекснинг қисқа вақт ичида — фақат 15 ойда қуриб битказилгани айниқса диққатга сазовордир. Қурувчилар ўқитувчиларга тайёрлаган ўз меҳнат совғасини Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллигига бағишладилар.

— Ҳозир, янги бинога кўчиб келганимиздан кейин, — деди ўқитувчилар малакасини ошириш Республика институтининг директори Р. Ғуломов, — самарали ишлашимиз учун бизда ҳамма шароитлар мавжуддир. Партия ва ҳукуматимизнинг оталарча ғамхўрлиги ўқитувчиларни ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда янги муваффақиятларни қўлга киритиш учун илҳомлантирмоқда. (ЎзТАГ).

РЕЗЕРВЛАР БЕҲИСОБ

В. И. Ленин номли Олтинтопган кон-металлургия комбинатининг техник-иқтисодий кўрсаткичлари тобора яхшиланиб бормоқда.

Шу йилнинг ўтган ойлари ичида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан анча ортди. Комбинат коллективи маҳсулот таннархини камайтириш эвазига 223 минг сўмлик маблағни тежаб қолди.

Ишда шу сингари муваффақиятлар билан бир қаторда ҳали жиддий нуқсонлар ҳам бор. Корхонанинг иқтисодий кўрсаткичлари чуқур анализ қилинса, бу нарса айниқса кўзга яққол ташланади.

Комбинат ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари бу йил ўз олдиларига корхонани рентабелликка айлантириш вазифасини қўйганликлари бежиз эмас. Яқинда комбинатда ўтказилган иқтисодий тежаш ойлиги якунлари бу вазифанинг реал эканлигини кўрсатди.

Цехларнинг коллективлари ўз резервларини ҳисоблаб кўриб, бу йил ҳар бир сўмлик товар маҳсулотга кетадиган сарф-харажатни 95,9 тийинга келтиришга аҳд қилишди. Дастлабки иш якунлари шуни кўрсатмоқдаки, бу кўрсаткич ҳали чегара эмас экан. Айрим коллективлар ўтган ойларда ҳар бир сўмлик товар маҳсулотга кетадиган сарф-харажатни 91,3 тийинга туширдилар.

Комбинатда меҳнат унумдорлиги бўйича Иттифоқдаги бошқа ўхшаш корхоналардагига қараганда анча дуруст кўрсаткичлар қўлга киритиляпти. Қўрғошинкон ва Қалмоққир кони, қўрғошин-рух саралаш фабрикаларида меҳнат унумдорлиги топшириғи ҳамиша ортиғи билан бажарилади. Чунки бу корхоналарда меҳнатни яхши ташкил этиш, янги техника ва илғор технологияни жорий қилиш тадбирлари изчил амалга оширилмоқда.

Саралаш фабрикаларида рудани қайта ишлаш системаси такомиллаштирилди, концентратлар тайёрлаш кўпайди. Пармалаш, тоғ жинсларини қазиб олиш, шунингдек ер ости ишларида ягона ишлаб чиқариш нормасини жорий этиш тадбирлари кўрилди.

Бироқ меҳнатни ташкил этиш ва техник нормалаш соҳасида ҳали талайгина камчиликлар бор. Масалан, автотранспорт бошқармаси, мис саралаш фабрикаси ва темир йўл цехида меҳнат унумдорлиги планда белгиланган даражада эмас.

Маълумки, иш вақтидан тўғри фойдаланиш меҳнат унумдорлигини оширишнинг муҳим резерви ҳисобланади. Комбинат корхоналарида ишбай усулда меҳнат қилаётган ходимларнинг кўпчилиги нормасини бажармайди. Биринчи кварталда экскаваторчиларнинг 47 проценти ишлаб чиқариш нормасини адо этмади. Агар шу нуқсоннинг олди олинганида, уларнинг меҳнати тўғри ташкил қилинганида эди, унумдорлик бирмунча ортиқ бўларди.

Комбинат — ёш корхона бўлишига қарамай, ишлаб чиқариши юксак даражада механизациялашган. Шундай бўлса-да қўл кучи билан бажариладиган ишлар ҳам бор. Масалан, конлардаги йўл ишлари ва темир йўл транспортидаги юк ортиш-тушириш ишлари ҳамон қўл кучи билан бажарилади.

Машиналардан фойдаланишда яна қанча-қанча резервлар борлиги кўриниб турибди. Кўпинча экскаваторлар беиш туриб қолади. Қалмоққир кони фаолиятини текширишда шу нарса маълум бўлдики, биринчи квартал ичида бўш туриб қолган экскаваторларнинг 11 проценти плансиз ремонтга қўйилган. Темир йўл транспортининг айби билан ёки отвалларнинг йўқлиги сабабли экскаваторлар кўпинча бўш туриб қолади.

Қалмоққирликлар машиналардан унумли фойдаланиш учун барча имкониятларга эгадирлар. Бунинг учун меҳнатни рационал ташкил этиш керак.

Пармалаш участкаларидаги резервлар ҳам беҳисоб. Пармалаш станокларидан фойдаланиш коэффициенти, афсуски, жуда паст. Баъзан юксак унумдорликка эга бўлган станоклар ойлаб бўш туриб қолади.

Бунинг устига кавланган скважиналарнинг бекор қолиб кетиши каби ҳунук ҳоллар рўй бериб туради.

Комбинатда бўлиб ўтган конференциялар, шунингдек, иқтисодий тежаш ойлигида ана шундай муҳим резервлар аниқланди. Бу резервларни ишлаб чиқаришга тўла сафарбар қилиш корхоналарнинг техник-иқтисодий кўрсаткичларини янада яхшилашга ёрдам беради, рентабел ишлашни таъминлайди.

Комбинат коллективи бу йил давлатдан шу пайтгача олиб келган қарзларини қайтаришга сўз берди. Эндиликда ҳамма гап маъмурият, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг, комбинат коммунистларининг ғайрат ва шижоатига, ташкилотчилик қобилиятига боғлиқдир.

Б. КИМ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз мухбири.

Тошкент пайпоқ-трикотаж фабрикаси коллективи Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 40 йиллик юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб янги-янги ғалабаларни қўлга киритаётир. Корхона меҳнатсеварлари ўтган ойлар планини шараф билан адо этишди. Бу муваффақиятда илғор ишчилар Умриниса Азимова ва Насиба Мирумарова ўртоқларнинг ҳам хиссалари бор. Суратда: У. Азимова (чапда) ва Н. Мирумарова ўртоқлар.

А. Тўраев фотоси.

ШАҲАРГА ҲУСН КИРИТАЁТГАНЛАР

Индустриал Чирчиқнинг бугунги қиёфаси бошқача. Шаҳарнинг қайси бир бурчагига борманг, ғоз бўйинли минора кранларини кўрасиз. Ҳа, бу шаҳарда ҳам мамлакатимизнинг ҳамма жойларида бўлгани каби қурилиш-монтаж ишларининг кўлами катта.

Чирчиқни гўзаллаштиришда, унинг чиройини очишда 160-трест бинокорларининг ҳиссаси айниқса салмоқлидир. Бу ерда қад кўтараётган янги ишлаб чиқариш корпуслари, уй-жойлар, социал-маданий ва маиший биноларнинг деярли ҳаммаси шу азаматларнинг қўлидан чиқмоқда.

Трест коллективи зиммасига юкланган улкан вазифаларни муваффақиятли ўринлатмоқда. Давлат плани ойма-ой ортиғи билан адо этилаяпти.

Бинокорлар шаҳарда саноат объектлари, айниқса катта химиянинг янги ишлаб чиқариш қувватларини жадал бунёд этмоқдалар. «Чирчикхимстрой» бошқармаси коллективи электрохимия комбинатини реконструкция қилаётир. Шу йилнинг март ойида карбамид цехини фойдаланишга топшириб, катта муваффақиятни қўлга киритган бошқарма қурувчилари ҳозир комбинатнинг бошқа участкаларида ишлашмоқда. З. Аблязизов, Н. Саламатин, У. Шохобов ўртоқлар етакчилигидаги комплекс бригадалар, В. Чумаченко бошлиқ бўлган монтажчилар бригадаси аъзолари, Г. Клемешева раҳбарлигидаги пардозловчилар меҳнати таҳсинга лойиқ.

Трест бўйича қурилиш-монтаж ишлари тўрт ойлик плани 102 процент адо этилган эди. Бинокорлар Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 40 йиллик юбилейини меҳнат тўёналари билан нишонлаш иштиёқида суръатни май ойида ҳам бўшаштирмадилар. Беш ойлик план ҳам бажарилди.

Электрохимия комбинатида ҳозир иккита янги корпус фойдаланишга топшириш учун тахт қилиб қўйилди. Шунингдек, «Чирчикхиммаш» заводи, қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинатида ҳам янги ишлаб чиқариш корпуслари битай деб қолди. Юбилейга қадар шаҳарда ўнга яқин кўп қаватли уй-жойлар, мактаб, болалар боғчаси ҳамда бошқа объектлар фойдаланишга топширилади.

Чирчиқ бинокорлари ўз шаҳарларини коммунистик меҳнат ва юксак маданият шаҳрига айлантириш учун ўз ҳиссаларини қўшиш ниятидадирлар.

П. ВЛАДИМИРОВ.

ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИНИ ТЕЖАБ САРФЛАЙЛИК

Областимизда капитал қурилиш ҳажми йилдан-йилга кенгайиб боряпти. Барча шаҳар ва районларда янги-янги турар-жойлар, маданий-маиший муассасалар, бутун-бутун посёлка ва массивлар бунёд этилаётир. Саноат қурилиши кенг кўламда олиб борилмоқда. Ўнлаб янги завод ва фабрикалар қад кўтараётир. Ана шундай мисли кўрилмаган миқёсдаги қурилиш учун жуда кўплаб бинокорлик материаллари сарфланаяпти. Яқинда Тошкент саноат область партия-давлат контроли комитети объектларда қурилиш материалларидан қандай фойдаланилаётганлигини аниқлаш юзасидан оммавий текширув ўтказди.

Бу муҳим тадбирга жамоатчилик кенг жалб этилди. Партия-давлат контролига кўмаклашувчи группалар, мутахассислар, новатор қурувчилар, бинокор механизаторлар, монтажчилар, «комсомол прожекторлари» аъзолари бу текширувда актив иштирок этдилар. Текширув натижасида қурилиш ташкилотларида бинокорлик материалларидан фойдаланиш, уларни ҳисобга олиш ва сақлашда жуда катта камчиликлар содир бўлаётганлиги аниқланди.

«Алмаликсвинецстрой» тресги бошқармаларида материалларни сарфлаш, сақлаш борасида жуда кўп камчиликлар содир бўлган. Қисқа вақт ичида трест бўйича жуда кўп бинокорлик материаллари ва темир-бетон конструкциялари бекорга сарфлаб юборилган. Масалан, фақатгина дераза ойнасининг ўзидан 2 минг квадрат метрдан ортиқроқ исроф қилинган. Бу эса йил давомида сарф қилиниши лозим бўлган ана шу материалнинг 6 процентини ташкил этади. Бундан ташқари 830 кубометр бетон, 102 минг дона ғишт, 2331 кубометр қоришма, 128 тонна цемент, 116 кубометр тилинган тахта, 1242 квадрат метр юмшоқ ёпилғи материаллари ортиқча сарфланган. Ҳатто эшик ва дераза блокларидан деярлик 250 квадрат метр исроф этилган. Бошқа бинокорлик материаллари ҳам кўплаб фойдасиз харж қилинаверган.

Трест раҳбарлари бинокорлик материалларини сарфлаш устидан контролни бўшаштириб юборганликлари ана шундай оқибатларга олиб келди. Шуниси кишини ажаблантирадики, айрим қурилиш бошқармалари раҳбарлари нормадагидан ташқари бинокорлик материалларини хохлаганларича олишаверган. Бошқармаларда материаллар ёмон сақланган. 2-бошқармада тилинган тахталар, ойна очиқ жойда тахлаб ташланган. Биринчи бошқармада эса сочилувчи материаллар дуч келган жойга уюб қўйилаверилган. 3-бошқармада эса 15 той пакля очиқ майдонда сақланганлиги туфайли об-ҳаво ва ёғингарчилик таъсирида ўз сифатини йўқотган.

«Узбекшахтострой» трести ва унинг бошқармаларида ҳам бинокорлик материалларини сарфлаш, сақлаш, ҳисобга олиш устидан назорат йўқлиги оқибатида давлатга катта зарар келтирилган. Фақатгина 3-қурилиш бошқармаси ўтган йили 17453 сўмлик бинокорлик материалларини ортиқча сарфлаган. Бу йил ҳам ана шундай бефойда харажатларга хотима берилмаган. Кўпгина бинокорлик материаллари ҳеч қандай асос бўлмагани ҳолда ҳисобдан чиқариб юборилган.

6-қурилиш бошқармасида эса бундай ортиқча сарфиёт 24 минг сўмликдан кўпроқни ташкил этган. Трестнинг темир-бетон буюмлари заводи фақатгина ўтган йили давлатга 178 минг сўмлик зарар келтирди. Унинг кўпчилик қисмини пландагидан ортиқча сарфланган бинокорлик материаллари ташкил этади.

«Узтрансспецстрой», 6-трестлар, «Узлестрой» бошқармасида ҳам худди шундай камчиликлар борлиги маълум бўлди.

Қурилиш трестларига қарашли деярлик барча ёғоч ишлаш заводлари ва комбинатлари ўз зиммаларига юклатилган вазифани тўла уддалай олмаётир. Бу корхоналар коллективлари фаолиятидаги нуқсонлар — давлат планларини бажармаслик, маҳсулот сифатининг ёмонлиги, таннархнинг ошиқлиги — ўз навбатида қурилиш ташкилотлари ишига салбий таъсир кўрсатяпти.

Масалан, «Алмаликсвинецстрой» трестига қарашли ёғоч ишлаш заводи тайёрлаётган бинокорлик материалларининг кўпчилиги тўғридан тўғри бракка чиқарилмоқда. Нормага мувофиқ тайёрланган ёғоч-тахталарнинг намлик даражаси 8 процентдан ошмаслиги керак. Амалда эса бу кўрсаткич 30, ҳатто 50 процентни ташкил этмоқда. Бу ерда ишлаб чиқарилган плинтус, дераза тагига қўйиладиган тахта ва шу каби майда буюмлар қурилишларга алифланмасдан, ифлос ҳолда етказиб берилмоқда.

«Узлесстрой» бошқармасига қарашли ёғоч ишлаш заводларида аҳвол янада ачинарлидир. Уларда ишлаш учун келтирилган материаллар очиқ ҳавода сақланади. Натижада об-ҳаво ва ёғингарчилик таъсирида ўз сифатини йўқотмоқда. Бу корхоналарда қуритиш установкалари бўлишига қарамай, турли маҳсулотлар, масалан эшик кесакиси, пол тахтаси ва бошқа ёғоч буюмларининг намлик даражаси анча юқори бўлган тахталардан тайёрланяпти. Худди шундай аҳволни 1 ва 2-ёғоч ишлаш заводларида кўриш мумкин. Контролнинг етарли даражада бўлмаслиги оқибатида қимматли бинокорлик материаллари ҳеч асоссиз кўплаб ҳисобдан чиқариб юборилаётир. Бу корхоналарда ҳисоб-китоб ишлари кўп ҳолларда чалкаштириб юборилади.

Қурилиш ташкилотлари ва ёғоч ишлаш корхоналарида бинокорлик материалларини сарфлаш, сақлаш ва ҳисобга олишда бундай камчиликлар шунинг учун ҳам содир бўлмоқдаки, айрим ташкилотларда моддий-техника таъминоти плани мақсадга мувофиқ қилиб тузилмайди. Натижада қурилиш учун зарур бўлган у ёки бу материал ўз вақтида етказиб берилмайди, керак бўлмаганлари эса объектлар ва омборларда кўплаб тўпланиб қолади. Қурилиш трестлари ва бошқармаларида моддий бойликларни ҳисобга олиш бўйича белгиланган тартибга кўп ҳолларда амал қилинмайди, ҳисоб-китоб ишлари тўғри олиб борилмайди.

Моддий-техника таъминотини планлаштиришдаги ана шу аҳвол қурилиш раҳбарлари ҳамда бинокорлар коллективининг материалларни сарфлашга нисбатан бўлган масъулиятини бўшаштириб юбормоқда.

Яна бир муҳим масала ҳақида тўхтаб ўтиш лозим. У ҳам бўлса мастер ва прорабларни маълум бир объект қурилишига бириктиб қўйиш ҳақидадир. Ана шундай қилинганда бинокорлик материалларини сарфлаш ва бажарилган иш доим ҳисоб-китобли бўлади. Аммо қурилиш ташкилотларида бу қуйи ишлаб чиқариш командирларини у объектдан бу объектга ўтказиш одат тусига кириб қолган. Бу эса қилинган ишларни ва сарфланган материалларни ҳисобга олишда чалкашликлар туғдирмоқда, раҳбар ходимларнинг ўз вазифасига нисбатан масъулиятини бўшаштириб юбораётир.

Коммунизмнинг моддий-техника базаси яратилаётган ҳозирги вақтда капитал қурилиш ишлари тобора авж олаётганлиги қонуний бир ҳолдир. Бу ўз навбатида бинокорлик материалларини тежаб-тергаб сарфлаш, уларнинг сифатини яхшилашни тақозо этади. Қурилиш ташкилотлари ва бинокорлик материаллари ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг раҳбарлари ана шуни доим эсда тутишлари лозим.

Т. АЪЗАМХЎЖАЕВ,
Тошкент саноат область партия-давлат контроли комитетининг инспектори.

САНОАТ САҲИФАСИ

БИЗНИНГ КАЛЕНДАРЬ

Атоқли ҳайкалтарош

(ВЕРА МУХИНАНИНГ ТУҒИЛГАНИГА 75 ЙИЛ ТЎЛИШИ МУНОСАБАТИ БИЛАН)

□ □ □

«Ишчи йигит ва колхозчи аёл!» Бу нодир ва салобатли санъат асарини кўрмаган, ундан завқланмаган киши бўлмаса керак» бизда. Гарчи, кўрган бўлсаларда автори кимлигини кўпчилик билмас... Бу нафис асарнинг нусхаларини жуда кўп жойларда учратиш мумкин: мактаб дарсликларида, плакатларда, маркаларда ва ҳатто гугурт қутичасининг этикеткасида ҳам учратасиз. Ҳайкалтарошликнинг энг нодир намунаси — бу асар ижодкори Вера Игнатьевна Мухинадир.

Вера Мухина яратган бу ажойиб санъат асари биринчи марта 1937 йилда СССРнинг Париждаги халқаро кўргазмаси павильони олдига ўрнатилганди. 25 метрлик бундай катта ҳайкалнинг Парижда қад кўтаргани буржуа олами орасида зўр шов-шувга сабаб бўлди. Чунки, бундаги образлар характерининг мужассам тасвир эттирилганлиги, ҳайкал ташқи қиёфасининг мағрур ва салобатли кўриниши ҳар кимни ҳам диққат эътиборини тортмай қўймасди, албатта. Шундай баҳайбат, шижоатли ва оптимизм руҳи билан суғорилган ҳайкалнинг зўр эътибор билан занглимайдиган пўлатдан ишланганлиги ҳим эътиборга сазовордир. Бу каби машҳур асар намунаси жаҳон санъатида жуда кам учратилади.

«Ишчи йигит ва колхозчи аёл» монументи совет санъатида зўр ғалаба бўлди ва у Вера Мухинага катта шон-шуҳрат келтирди.

Вера Игнатьевнанинг ижодий йўли жуда оддий ва ажойиб. У рассомчиликка ҳечқаерда ўқимаган, лекин бу касбни чуқур севгани, моҳиятини яхши тушунгани учун ҳам шундай инжиқ, лекин шарафли ҳунарни жон-дилидан эгалади, бутун меҳрини» юрак қўрини, кўз нурини, бор маҳоратини ана шу ижодий ишга бағишлади.

Вера Мухина аввал Москва бадиий студияларида машғулотларга қатнашиб юрди, кейинроқ 1912—14 йилларда Парижда санъаткор Бурделдан фойдали консультациялар олиб, машқ қилабошлади.

Революциянинг биринчи йилларида кўпгина таниқли ҳайкалтарошлар қатори Мухина ҳам санъат соҳаси бўйича «монументаль пропаганда» деб аталувчи ташвиқот ишларида актив қатнашди. Бу даврда унинг Свердлов ҳайкали учун ишлаган лойиҳо иши кўпчилик диққатини жалб этди.

В. Мухина етук санъаткор сифатида 20-йилларда танилди. Кўргазмаларда авторнинг «Юлия», «Шамол», «Деҳқон аёл» каби асарлари намойиш қилина бошланди.

Шундан сўнг талантли ҳайкалтарошнинг ижоди барқ уриб гуллаш даврига кирди. Бу пайтларда у яна икки катта санъат асари яратди. Бири улкан адиб М. Горькийнинг ҳайкалц бўлса, иккинчиси «Нон» деб аталувчи группа асарлар йиғиндисидан иборат. Горький ҳайкали буюк ёзувчининг номи билан аталувчи шаҳарга ўрнатилди» кейингисини эса Москвадаги Москва река кўпригига ўрнатиш мўлжалланганди. Бу асар совет монументал — декоратив ҳайкалтарошлик санъатининг энг яхши намуналаридан ҳисобланади.

Вера Мухина моҳир портретчи, рассом ҳамдир. Унинг бу жанрда яратган асарлари XX аср санъатига қўшилган муҳим ҳисса сифатида аҳамиятга эга.

Санъаткор кўпинча аёллар портретини ишлар эди. Бунга унинг Марина Семёнова, Галина Уланова каби машҳур санъат усталарини акс эттирган асарлари мисол бўлаолади. У қайси бир темага, қайси бир асарга қўл урмасин асарнинг ҳар томонлама жозибали ва тўлақонли чиқишига ҳаракат қилди ва бунга эришди ҳам.

Вера Игнатьевна Мухина атоқли совет ҳайкалтароши, СССР халқ рассоми» СССР Бадиий Академиясининг ҳақиқий аъзоси эди. Рассом ўз асарлари учун тўрт марта Давлат мукофоти лауреати унвонини олган. У 1953 йилда вафот этди.

В. Мухинанинг бой ва ёрқин ижоди совет санъати тарихида алоҳида ўрин тутади. Унинг асарлари барча санъат шинавандаларига битмастуганмас эстетик завқ бахш этиб келмоқда ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади.

Биринчи қадам

Ленин комсомоли номидаги маданият ва истироҳат боғи меҳнаткашларнинг чинакам хордиқ оладиган жойига айланган. Бу ерда маданий дам олиш учун барча шарт-шароитлар мавжуд. Шаҳарликлар бўш вақтларини кўнгилли ўтказсинлар, ўйнаб кулсинлар, деган умидда парк маъмурияти бадиий ҳаваскорлар тўгарагини ташкил қилган эди.

Яқинда парк қошидаги драма тўгарагининг ҳаваскорлари Ёқуб Хаимовнинг «Ўғил» спектаклини томошабинларга тақдим этдилар. З. Сибгатулина, С. Иномжонов, Н. Акбарова, И. Қосимова ва бошқалар ижро этган роллар ҳаммага манзур бўлди.

Э. ТЎЛАГАНОВ.

Собир Раҳимов номли парк меҳнаткашларнинг севимли сайргоҳига айланган. Сув лабида, кўркам хиёбонда бир нафас ўтирсангиз ҳузур қиласиз. Яқинда бу паркда янги мороженое павильони ҳам ишга туширилди.

А. Асомов фотоси.

ДЎСТЛАРИМИЗ ЮМОРЛАРИ

Дъердь МИКЕШ.

(Венгер ёзувчиси)

ТАНҚИС НАРСА

Бизнинг замонда мақтов-танқис нарса. Уни онда-сонда эшитасан киши, аммо лекин мақтовга бўлган эҳтиёж катта. Мақтовдан юзнинг ранги ўзгаришини, кўзлар чақнаб кетиши исбот қилинган. Мақтов-асаб системасини тинчлантиришнинг энг яхши воситаси; у киши ҳаётий фаолиятини оширади. Одатда мақтовни фақат ўзаро келишиш, яъни «Мени мақтасанг —сени ҳам мақтайман» йўли билан олиш мумкин. Бироқ шунда ҳам доим ўзгани ортиқча мақташга тўғри келади.

Буёғи шундоқ-ку, лекин ҳар қанақанги хайфсанлар, ҳақоратлар, дашном беришлар келажакда ҳам узоқ йилларга етгулик даражада омборларда тўлиб-тошиб ётибди. Мобода кимга ушбу товардан керак бўлиб қолса, ундан ҳеч қандай ошна-оғайнисиз керагича олиш мумкин, ҳатто кексалик йиллари учун ҳам ғамлаб қўйса бўлади.

Бирор кимсани мақташга мутлақо қобилиятсиз кишилар ҳам учрайди Бир-икки оғиз илиқ сўз айтиш зарур бўлиб қолганда бундай кишиларнинг юзи кўкариб кетади, кўзлари қинидан чиқаёзади, қулоқлари эса оиқ бўлади, улар қанчалар зўр бермасин, ўзларидан бир оғиз ҳам мақтов сўз ситиб чиқара олмайдилар. Ёмби берсангиз ҳам фойдасиз!

Яқинда касалхонага ана шундай аломатлари бўлган бир директорни олиб келишди. Касалхонада уни диққат билан текширишди, аммо дирди қаердалигини сира топиша олмади. Бошчаноғига мўралаб кўришди — жойида. Қорнига кўз ташлашди — карам дўлмалар. Жуда катта машаққатлардан сўнг ниҳоят касалликнинг сабабини топишди. Нафас йўлида мақтов кўндалангига тиқилиб қолибти. «Ҳамкасбимиз Балог, сиз яхши ишлайдингиз!» деган жумла экан.

Ана шу жумла томоқдан олиб ташланган заҳотиёқ бемор тузалиб, касалхонадан чиқиб кетди. Унинг ўрнига эса мақтовни ололмаган ўша ҳамкасб Балог ётқизилди. Ваҳоланки, Балогга мақтов жуда-жуда зарур эди.

Мақтовга муҳтожлик нақадар катталигини дўстим Бело билан бўлган воқеа ҳам тасдиқлайди. Яқинда мен у билан кўчада учрашиб қолдим. У худди мажнун толдек ғамгин, бурни тиззасигача осилиб тушган, сочлари паришон-мотам байроғидек шамолда чайқалади. Бирдан миямга унга мақтовдин инъекция қилиш фикри келиб қолди. Аммо, азбаройи худо, уни нимага ҳам мақташимни билмай қолдим. Узоқ ўйладим ва ниҳоят мақташга баҳона топдим.

— Шундай чиройли ва биртекис нафас оласанки! — дедим мақтаб.

У ўша заҳотиёқ ўзгарди: қадди-қомати ростланди, чеҳрасига табассум югурди, ақлли пешонасидаги ажинларнинг бир нечаси йўқ бўлиб кетди ва дадил жарангли овоз билан:

— Ҳа биродар, менинг ўпкам унақа-мунақа ўпкалардан эмас, —деди.

Мен ўйлайманки, юқорида айтилганлардан келиб чиқадиган хулоса ўз-ўзидан маълум: чин юракдан, самимият билан кўпроқ мақтанг!

Аммо, буларни ўзининг юморлари учун биздан мақтов талаб бўлиб ёзган деб ўйламанг тағин. Катта раҳмат, менга бунинг ҳожати йўқ. Мақтов масаласида мен аллақачонок ўз-ўзимга хизмат кўрсатишга ўтиб олганман.

ЭНГ МУҲИМИ — РОСТГЎЙЛИК

Ўртоқ Летененинг эрталаблари доим ўрнидан сакраб туришга мажбур қиладиган ажойиб будильниги бор эди. Лекин кунларнинг бирида эски синалган машина ишлашдан бош тортиб, Летене хизматга кечикиб борди.

Бўлим бошлиғи Тохази кечга қолганининг сабабини сўраган эди Летене очиғини айтди:

— Кечирим сўрайман, будильник панд бериб, кечга қолдим.

Тохази масхараомуз жилмайди, қолган хизматдошлар ҳам хиринглашиб олишди.

— Баҳонани қара-я, — деди бошлиқ бошини чайқаб. — Шундай қилиб будильник панд берди дегин?

Сўнг заҳарханда жилмайиб қўшиб қўйди:

— Айтингчи, шундан бошқароқ куракда турадиган баҳона тўқий олмадингизми?

Летене тушунтирмоқчи бўлди, лекин унинг гапига ҳеч ким қулоқ солмади.

Эртасига ишдан кейин бўлимда ишлаб чиқариш кенгаши ўтказилди. Летене жуда ҳам севимли холаси бетоблиги, уни кўришга бормоқчи бўлганини айтиб, жавоб сўради. Тохази норозилик билан тўнғиллади.

— Ҳм! Демак, холам касал дегин?.. Айтиш кераккки, фантазиянгиз унча бой эмас, экан!

Ҳамма хахолаб юборди, ходимлардан бири бўлса, кўзини қисиб, Летененинг биқинига туртди-да, қулоғига яқин келиб:

— Холангчичи, холангни яхшилаб бир ўпиб қўй...— деди секингина.

Орадан бир неча кун ўтгач, Летенега яна жавоб сўрашга тўғри келди. Мочолададан Будапештга келаётган бувисини вокзалда кутиб олиши керак эди.

— Ҳали холангиз бетоб, ҳали бувингиз келади! — жаҳли чиқди Тохазини. — Фантазиянгиз бой экан! Бас, тушингизни сувга айтинг.

Эртасига шошқич иш туфайли Летене соат тўққизгача ишхонада уйланиб қолди. У хориб-чарчаб, очиққан ҳолда уйга қайтди.

— Шу маҳалгача қаёқда юрибсан? — сўради хотини.

— Ишладим.

— Ол-ҳа! Ишладим? — ишонмади хотини. — Ҳо, жуда жабр бўлиб кетибди-ку!

Шу-шу бўлди-ю, Летене қайтиб ростгўйлик қилмай қўйди. Рост гапирганида барибир ҳеч ким унга ишонмади.

Орадан кўп ўтмай у яна кечга қолди» бу гал эса бошқачароқ қилиб тушунтирди:

— Нима бўлди денг? Дворнигимиз калитни йўқотиб қўйиб эрта билан дарбозани очолмаса бўладими... Мастерскойга телефон қилдик, лекин у ерда ҳеч ким йўқ экан. Ноиложликдан том орқали қўшни уйга ўтдим, у ердан арқонда сирғилиб пастга тушдим. Тахликага қолиб бўлса ҳам шунақа қилмаганимда ҳалиям ишга келмаган бўлардим.

Тохази бошини чайқаб қўйди.

— Ҳар қалай бунақа қалтис ишни қилмаслик керак эди. Нима, бироз кечроқ келсангиз осмон узилиб, ерга тушармиди...

Кундузи соат ўн иккида Летене ишдан жавоб сўради.

— Мени ҳарбий-тарихий музейга таклиф қилишган эди, Цинкотеда турувчи қайнотам боғидан пунич қонунларини топиб олибди. Шу муносабат билан музей конференция чақиряпти.

— Боринг, бораверинг ўртоқ Летене. — деди Тохази унинг елкасига дўстона қоқиб.

Хотини қаёқда эдинг деб сўраб қолса энди Летене доим:

— Черковнинг малласоч чавандози билан хангомалашиб» сенга хиёнат қилдим, — деб жавоб беради.

Энди ортиқча гап-сўз ҳам йўқ, ҳамма иш жойида кетяпти.

ТЕАТР ТАНҚИДЧИСИНИНГ ЎҒЛИ

Театр танқидчиси ўғли билан сайрга чиққан эди, йўлда драматург учраб қолди.

— Бу кенжа ўғлингми? — сўради драматург.

— Ҳа! Йожика, амакинг билан кўриш. Қўлингни бер! Киринимас, наригисини узат!

Драматург Йожикани диққат билан кўздан кечирди.

У билан гаплашган бўлди» Йожика витринани томоша қилгани олдинга чопиб кетган эди, гердайган отани гапга тутди:

— Хўш, Йожика одатдаги болаларга ўхшайди, лекин назаримда бунда жанрлар аралаш-қуралаш бўлиб кетганга ўхшайди. Ўғил бола десанг қизларга хос томонлари кўпга ўхшайди, қиз бола десанг ўтакетган хунук. Ростига кўчиб қўяқол оғайни, болаларинг ичида энг муваффақиятсиз чиққани шу бўлибди! Яхшироқ болаларинг ҳам бўлган эди» ишонамизки, яна бўлади. Бунинг учун сенда ҳамма имкониятлар бор. Аччиғинг келмасин, айтишга мажбурман, шу болангга қолганда бирмунча шошқалоқлик қилгансан. Сен уни авлодлар ибрат олсин ва завқлансин деб эмас, балки кўпболалилар нафақасини олиш учунгина яратганга ўхшайсан... Аслидаям худди шундай ўзи... Болани кўздан кечиришни давом эттирамиз. Йожика унчалик оригинал эмас. Кўзлари онасиникига, оғзи амакисиникига ўхшайди» қулоқлари эса — гапнинг очиғи нималигига ўхшашини ҳам билмай қолдим... Қилиқлари бўлса ҳаммаси ибтидоий, хунук... Йожика томошабинлар орасида катта муваффақият қозонишини менга яхши аён, лекин бу етарли эмас, бу ютуқдан алданмай қўяқол. Йожиканг билан нима демоқчи эканлигига тушинолмаётибман. Болани кўздан кечирган билан барибир бу муаммога жавоб топиб бўлмайди... Афсуски, Йожика ҳали жуда кам ривожлантирилган. Сен нега замонамиз қарама-қаршиликларини ва қарор топаётган янги шароитларни билимдонлик билан тушунтириб бера оладиган болани дунёга келтирмадинг?.. Фаҳмлаяпсанми» Йожика бир ерда депсиниб турибти? Балким, ёзилгиси келяптими?... Нима деяётган эдим? Ҳа, айтгандай! Албатта, Йожиканинг фазилатлари ҳам бор: бошининг тузилиши келишган, ўзини яхши тутади» жилмайиши ҳам ёқимли. Лекин яна шунақанги хатога йўл қўймаслигинг учун, сенинг манфаатингни ўйлаб, ўсиш манфаатларингни кўзлаб, Йожикангнинг камқонлигини, оёқлари ниҳоятда узун ва марқсиз эканлигини айтиб ўтишим керак. Хўш» яна: бу бола бундан йигирма беш-қирқ йил муқаддам ҳам худди шундай бола бўлиши мумкин эди...

Мен эзмаликни ёмон кўраман қадрли дўстим, гапни қисқаси, сендан тузукроқ, каттароқ нарса кутган эдик! Донишманд, истеҳзоли» қариган, лекин замонавий бува ё бувини ёки ёши етган ва мукаммал назарий қуролга эга жангчини умид қилган эдик. Аммо сен тушкунликка берилма! Бу бола жуда ҳам айтарлик тасқара эмас. Биз сенга ишонамиз, балким сенга ҳам толе ёр бўлиб қолар... Келгусида... Фақат сермахсул бўлгин!

Ранги докадек оқариб ҳушидан адашиб қолган танқидчи анграйганича драматургни тингларди. Драматург бўлса, ниҳоят қарзимни уздим-а деб ўйларди мамнун бўлиб. Танқидчи унинг охирги, қалби тўридан жой олган пьесаси.—«Банди» ҳақида худди шундай мулоҳазаларни ёзган эди.

Русчадан Т. Нажмиддинов таржимаси.

ФУТБОЛ

МУҲИМ ОЧКОЛАР БОЙ БЕРИЛМОҚДА

«Пахтакор» ишқибозлари ўз командасининг четда ўйнашини эшитишса «юракни ҳовучлаб» туришади. Чунки тошкентликлар рақиблар майдонидаги ўйинларда ожизлик қиладилар. Бу сафар ҳам шундай бўлди. «Пахтакор» навбатдаги учрашувни Новосибирскда ўтказиб, маҳаллий армиячиларга 0:2 ҳисобида ютқазди. Дарвозабон Ю. Пшеничников 11 метрдан урилган штраф тўпини ушлаб қолмаганда натижа бундан ҳам ёмон бўларди. Пахтакорчилар кетма-кет иккита мағлубиятга учраб, муҳим очколарни бой бердилар.

Команданинг турнир жадвалидаги ўрни омонат бўлиб қолди. Группамиздаги кураш ҳозир шу қадар кескинлашиб кетдики, ўнинчи ўринда бораётган Ленинградликлар пешқадамдан атиги беш очко орқада бормоқдалар. Ачинарлиги шундаки, командамизнинг «олтин» очко» запаси ошмаяпти.

Душанба куни бўлган деярли ҳамма ўйинларда майдон эгаларининг қўли баланд келди. Мана, унинг натижалари: «Даугава» (Рига)—«Кубань» (Краснодар)—2:0, «Динамо» (Ленинград) — «Энергетик» (Душанба) — 2:0, «Волга» (Калинин) — «Строитель» (Ашхобод) — 3:0, «Локомотив» (Челябинск) — «Черноморец» (Одесса) — 3:0, «Жальгирис» (Вильнюс) — «Заря» (Луганск) — 2:0.

Ҳозир группамиздаги командалар қуйидаги ўринларни эгаллаб турибтилар:

«Пахтакор»	13	26—14	17
«Жальгирис»	13	17—12	17
«Авангард»	12	16—9	16
«Локомотив»	14	18—13	16
АСК	14	13—11	16
«Даугава»	13	13—9	14
«Черноморец»	13	9—13	13
«Заря»	13	8—8	12
«Кубань»	13	10—11	12
«Динамо»	13	13—15	12
«Волга»	13	16—19	10
«Строитель»	14	10—21	9
«Энергетик»	14	6—20	8

Иккинчи группада Одесса армиячилари 21 очко билан пешқадамлик қилмоқдалар. Ундан кейинги ўринлар Қарағанданинг «Шахтёр» 18 очко, Свердловскнинг «Уралмаш» 16 очко, Тбилисининг «Локомотив», Львовнинг «Карпати», Москванинг «Локомотив» ва Запорожьенинг «Металлург» (ҳаммасининг 15 тадан очкоси бор) командалари бормоқда.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

БАЛИ ОРОЛИДА УЧРАШУВ

ДЕНПАСАР, 29 июнь. ТАСС махсус мухбири Н. Поздняков хабар беради:

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян бошчилигидаги СССР Олий Совети депутатлари группаси бугун эрталаб Бали ороли билан танишиб чиқиш учун орол бўйлаб саёҳат қилди. Президент Сукарно, бош министр ўринбосарлари доктор Субандрио, Леймена ва Солих депутатлар группасига ҳамроҳ бўлдилар.

Тушдан кейин А. И. Микоян билан президент Сукарно ўртасида суҳбат бўлди. Бу суҳбатда бош министр ўринбосарлари доктор Субандрио, Леймена ва Солих, шунингдек СССРнинг Индонезия Республикасидаги элчиси Н. А. Михайлов қатнашдилар.

СОВЕТ САНЪАТ УСТАЛАРИНИНГ ЗЎР МУВАФФАҚИЯТИ

ПАРИЖ, 29 июнь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг мухбири Турда ўтказилган музика фестивалининг якунловчи концертида совет пианиночиси Святослав Рихтернинг ва Рудольф Баршай раҳбарлигидаги Москва камер оркестрининг чиқишларига «ҳақиқатан ҳам зўр ғалаба» деб баҳо берди.

Рихтер фестивалнинг очилишида ҳам, унинг якунловчи концертида ҳам биринчи бўлиб қатнашиш шарафига муяссар бўлди. Рихтернинг порлоқ маҳорати музика ишқибозлари бўлган французларни ўзига мафтун қилди. Матбуот моҳир совет санъаткорларининг музика байрамида иштирок қилишлари мамлакатнинг маданий ҳаётида энг ажойиб воқеаларнинг бири бўлди, деб таъкидламоқда.

Фестивалнинг ёпилиши маросимида СССРнинг Франциядаги элчиси С. А. Виноградов, Франция жамоатчилигининг жуда кўп вакиллари ҳозир бўлдилар.

МИССИСИПИДА ВАЗИЯТ КЕСКИНЛАШМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 29 июнь. (ТАСС). Миссисипи штатида ўтган ҳафта Филадельфия деган кичкина шаҳарчадан сал нарироқда бир негр ўспирин билан икки оқ танли киши сирли равишда йўқолиб қолган эди. Гражданлик ҳуқуқлари учун кураш олиб борган бу уч киши етти кундан бери қидирилса ҳам, ҳеч қандай натижа чиқмаётир. Уларни қидиришда денгиз пиёда аскарлари, полициячилар, федерал тергов бюросининг агентлари қатнашмоқда. АҚШ президенти Жонсон Миссисипига федерал тергов бюросининг қўшимча агентларини юбориш ҳамда қидириш ишларини «қанча вақт зарур бўлса, сира эринмай» давом эттириш ҳақида шанба куни буйруқ берди, деб хабар қиладилар.

Бироқ, кўп газеталарнинг фикрича, ирқчиларнинг бу янги жиноятини очиб ташлаш даргумонроқ бўлиб, Миссисипига федерал бюро агентлари билан денгиз пиёда аскарлари кўп жиҳатдан шу ерда ирқий тартибсизликлар юз беришига йўл қўймаслик мақсадида юборилмоқда. Миссисипи ирқчиларнинг чинакам уяси ҳисобланади. Ирқий камситиш мухолифлари бу штатда шу билан биринчи марта бедарак «йўқолиб кетаётгани» йўқ. Негрларнинг гражданлик ҳуқуқлари учун курашиб келаётган таниқли ёзувчи Уильям Брэдфорд Хьюнинг далолат беришича, фақат шу йил бошидан буён мана шу ирқчилар штатида камида беш киши сирли равишда йўқ бўлиб кетган. Хью журналистларга шуни ҳам айтдики, ирқчилар бир неча йил муқаддам икки негр ўспиринни махфий равишда Линч судидан ўтказиб, уларни дарёга ташлаб юборган эди. Уларнинг жасади топилгач, катта жанжал бошланиб кетди. Ана шундан бери Миссисипидаги бир группа ирқчилар одам ўлдириб, ўз жиноятларининг изини йўқотиб кетиш учун махсус тайёргарликдан ўтадиган бўлиб қолди.

Шу орада Миссисипи штатига гражданлик ҳуқуқлари учун курашчиларнинг тобора янги-янги «озодлик рейслари» уюштирилмоқда. «НЬЮ-ЙОРК Таймс» газетаси мухбирининг Филадельфиядан хабар беришича, Миссисипидаги ана шу фожиали воқеа муносабати билан гражданлик ҳуқуқлари учун курашаётган 250 дан ортиқ кишининг яқин орада Миссисипига келиши кутилмоқда. Мухбир шунингдек. Ку-клукс-клан, «Оқ ирқни сақлаб қолиш тарафдори бўлган америкаликлар» ва ирқчиларнинг бошқа ташкилотлари янги аъзолар қабул қилмоқда ҳамда ирқий камситиш муҳолифларидан ўч олишга ҳозирланмоқда, деб ёзади. Миссисипидаги аҳвол, деб хулоса чиқаради «НЬЮ-ЙОРК Таймс», кескинлашиб бормоқда.

ЧЕТ ЭЛ ҲАРБИЙ БАЗАЛАРИГА ҚАРШИ

ЛОНДОН, 29 июнь. (ТАСС). Англиядаги чет эл ҳарбий базаларига муносабатингиз қандай, деб савол берилган инглизларнинг 70 проценти бундай базаларнинг йўқ қилинишини ёқлаб гапирди. «Ядро қуролини тарк этиш ҳаракати» ташкилоти жамоатчилик фикрини билиш учун Англиянинг шарқи-шимолидаги санкизта сайлов округида ана шундай сўроқ ўтказди. Сўралган кишиларнинг 68 проценти ядро синовларига қарши норозилик билдирди, 84 проценти ҳамма мамлакатларнинг ёппасига ва батамом қуролсизланишини ёқлаб гапирди.

Бугун «Дейли уоркер» газетаси хабар берадики, қуролсизланиш масаласига бағишлаб Суррей графлигида ўтказилган конференция қатнашчилари НАТОнинг кўп томонли ядро кучларини вужудга келтиришда қатнашишдан бош тортишни консерваторлар ҳукуматидан талаб этиш тўғрисида қарор қабул қилганлар.

Англиянинг беҳуда уринишлари

ЛОНДОН. Лондон газеталарида босилаётган хабарлар шуни кўрсатиб турибдики, Англия АҚШдан ўрнак олиб, Шимолий Борнеода миллий озодлик ҳаракатини бостиришга ва мустамлакачилик Малайзия федерациясини қутқариб қолишга беҳуда уриниб, Индонезия билан ҳарбий конфликтни кескинлаштиришга интилмоқда. Хабар қилишларича, тез орада Англиянинг Сингапур ва Малайядаги ҳарбий базаларига «Ерҳаво» туридаги ракеталар юборилади. Англия ҳарбий мутахассислари Шимолий Борнеода «изма-из» таъқиб қилиб бориш» деган тактикани ишлатса бўлармикин, деган масалани яна муҳокама қилмоқдалар. Бундай тактика инглиз қўшинларининг Индонезия билан Шимолий Борнео ўртасидаги давлат чегарасини бузиб, Индонезия территориясига ҳужум қилишларига имкон берган бўлур эди.

«Санди экспресс» газетасининг мухбири Сингапурдан хабар беради: Малайзия бош министри Абдул Раҳмон партизанларнинг базаларига қарши кураш баҳонаси билан Англия ва Малайзия қўшинларининг Борнео оролидаги Индонезия территориясига бостириб киришларига рухсат бериб қўйди.

«Санди телеграф» газетаси АҚШ билан Англия Шарқи-Жанубий Осиёда олиб бораётган ҳаракатларида мустаҳкам ҳамкорлик қилсинлар деб даъват этади. (ТАСС).

Иғво тарқатилмоқда

БЕРЛИНДА МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

БЕРЛИН, 29 июнь (ТАСС). Бу ерда матбуот конференцияси бўлди. Матбуот конференциясида Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси А. Норден гапирди. А. Норден Бонн маъмурларини 1 июлда Ғарбий Берлинда Германия Федератив Республикаси президенти сайловларини намойишкорона ўтказиш ниятида эканлигига тўхталиб, тайёрланаётган ана шу игвогарлик тинчликка ва кескинликнинг юмшатилишига қарши қаратилган, деб таъкидлайди.

А. Норден Ғарбий Германиянинг ҳозирги президенти Любкенинг (ҳозир уни яна шу лавозимга кўтармоқчилар) нацизм даврида разил ишлар билан шуғулланганлигини ҳужжатли фактлар билан кўрсатди ва шу билан бирга кўчириб келтирилган шахслар иши бўйича Бонн министри Леммернинг нацистлар билан актив ҳамкорлик қилганлигини кўрсатувчи янги фактлар келтирди.

ЯНГИ ЗЕЛЛАНДИЯ ҲАРБИЙ БЎЛИНМАСИ ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДА

НЬЮ-ЙОРК, 29 июнь. (ТАСС). Бугун Янги Зеландия армиясининг ҳарбий-инженерлик бўлинмаси Жанубий Вьетнамга келди, деб Сайгондан хабар беради. ЮПИ агентлигининг мухбири. Бу бўлинма Жанубий Вьетнамда кўприклар ва бошқа ҳарбий иншоотлар қурилишида қатнашади.

ЯПОНИЯДА РАКЕТАЛАР СИНАБ КЎРИЛМОҚДА

ТОКИО, 29 июнь. (ТАСС). Ниидзима полигонида Япония миллий мудофаа бошқармаси «Ҳавоҳаво» типидаги ракеталарни тажриба тариқасида учира бошлади.

Кеча дастлабки ракетани учириш муваффақиятсизлик билан тугади.

Реклама ВА Эълонлар

ТЕЛЕВИЗОР

1 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.00—**Мультипликацион фильм** (болалар учун). 18.20 — **Телевизион янгиликлар**, 18.40—**Ер юзидаги уйим** (Марказий телестудия постановкаси).

Ўзбек тилида: 20.00—М. Ашрафий. **Шоир қалби** (Навоий номли театрдан), танаффус вақтида—**Телевизион янгиликлар ва Қишлоқ клуби чироқлари.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.50—**Қўйлар жунини қирқиш маҳорати** (ҳужжатли фильм), 19.20—**Дунё харитаси олдида**, 19.50—**Ҳайкалтарош В. Мухина** (туғилган кунининг 75 йиллиги муносабати билан).

Рус тилида: 20.20—**Петербург кечаси** (бадиий фильм).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 1/VII да **Шоир қалби**, 2/VII да **Фауст.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Москва бўйлаб— «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Палиастоми — «ВАТАН» (кундуз ва кечқурун).

Париж сирлари — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Антоша Рибкин — НАВОИЙ номли (кеч соат 10 да).

Бандида ишловчи қиз —НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «СПУТНИК», (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

(кеч соат 9-10 минут ва 10 ярмида)

Тандир ноғоралари —«ОКТЯБРЬ»

Бандида ишловчи қиз —НАВОИЙ номли, «ФЕСТИВАЛЬ».

Биринчи севги қиссаси —КАФАНОВ номли.

Москва бўйлаб —«ШАРҚ».

Бедарак кетган—1 МАЙ номли.

Париж сирлари—ТЕЛЬМАН номли.

Сукунат (1 ва 2-серия)—«УДАРНИК».

Синдбоднинг еттинчи саёҳати — «ВАТАН».

Н. А. СЕМАШКО НОМЛИ РЕСПУБЛИКА ФИЗИОТЕРАПЕВТИКА КАСАЛХОНАСИ

қуйидаги вакант вазифаларда ишлаш учун

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Терапевтика (3 ўрин), неврология, гинекология бўлимларининг мудирлари.

Касалхона ординаторлари, врачлар, терапевтлар, нервопатологлар, гинекологлар, рентгенологлар, дерматолог, окулист ва отоларинголог.

Конкурс муддати —1 ой.

Физиотерапевтика касалхонасига: **медсестралар, санитаркалар, уборщицалар ҳам керак.**

Адрес: Тошкент шаҳар, Лабзак кўчаси, 13-уй.

«САНТЕХОБОРУДОВАНИЕ» ЗАВОДИГА

токарлар, сантехника слесарлари, инструментчи слесарлар, фрезерчилар, ускуна ремонт қилувчи слесарлар, юкчилар, электромонтёрлар

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Жарқўрғон кўчаси (26-автобуснинг охирги остановкаси).

«Главташкентстрой» автотрестининг

8-АВТОБАЗАСИГА

дизель автомобиллари учун **шоферлар, автослесарлар**

КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқ билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Луначарский станцияси, Кабель проезд (4. 5-троллейбуснинг «Экскаватор заводи» остановкаси).

Коллектив кўчаси, Тойпа проезд, 7-уйда турувчи **Муҳаббат Туропованинг** Қизилтут кўчаси, 7-уйда турувчи Ғайрат Раҳматуллаевдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

Калинин районидаги Куйбишев номли колхозда турувчи **Аҳмад Носирович Хўжаевнинг** Тошкент шаҳар, Чилонзор массив 308-уй, 408-квартирада турувчи Риҳси Умархўжаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Чилонзор район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: редактор — 29004. Редактор ўринбосари— 25885. Масъул секретарь — 34808. Идеология бўлими — 31936. Саноат ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 33786. Қурилиш ва партия ишлари бўлими — 33786. Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши ва партия ишлари бўлими — 29040. Совет ишлари, маиший ва шаҳар хўжалиги бўлими — 26232. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари бўлими — 28761. Ахборот ва спорт бўлими — 33786. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 34048. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Совет Ўзбекистони», «Правда Востока» ва «Ҳақиқати Ўзбекистон» бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри.

Р. 06792. ИНДЕКС 64695. Нашр. № 1787.